

KOMMUNEREFORM KUNNSKAPSINNHENTING

SAMMENDRAG

Kunnskapsinnhenting
om kommunene
Fosnes, Namdalseid,
Namsos, Overhalla,
Namsskogan,
Røyrvik, Høylandet,
Lierne, Grong,
Flatanger og Osen
som grunnlag for
beslutninger i
kommunereformen

Forord

Landets kommuner er forespurt om å utrede mulige sammenslåinger av regjeringen i forbindelse med kommunereformen.

Med bakgrunn i denne oppfordringen har kommunene i Indre og Midtre Namdal samt Flatanger og Osen valgt å samle fakta for å vurdere en mulig videre prosess.

Datafangsten som er gjort må behandles og vurderes ut fra den graden av presisjon som er mulig ut fra både tid og tilgjengelig faktamateriell.

Det er utført et meget godt arbeid av prosjektmedarbeidere som på svært kort tid har avlevert materiale.

Det er en kjensgjerning at når viktige beslutninger om fremtiden skal fattes, må historien studeres. Grunnlagsmaterialet som er fremlagt viser historiske fakta.

Utredningen har i hovedsak lagt Statistisk sentralbyrås (SSB) kvalifiserte framtidsvurderinger til grunn i de kapitler der framskrivningen er vurdert. Dette gir ingen klare svar eller fasit for fremtiden, men gir det beste av hva faglig ekspertise kan tilføre vårt grunnlag i den relativt knappe perioden arbeidet har pågått.

Styringsgruppen vil derfor be om at kunnskapsmaterialet studeres nøye og leses med den usikkerhetsgraden som finnes. Bruk tiden til å studere egne, men ikke minst andre, kommuners historie og utviklingstrekk for best mulig å danne grunnlag for den videre prosessen.

Materialet som finnes i denne rapporten vil nok ikke gi klare svar i den pågående kommunereformen. Spørsmålstillingene er om mulig enda flere. Styringsgruppa håper at kommunene kan ha nytte av faktainnsamlingen som helhet eller gruppert i andre alternativer.

Styringsgruppa legger ikke fram innstilling og lar ordfører- og rådmannsmøtet, som bestiller av rapporten, ta stilling til videre behandling.

For styringsgruppa

Per Olav Tyldum
leder

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Om kommunereformen.....	4
1.2	Reformens mål.....	5
1.2.1	Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne	5
1.2.2	Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling.....	5
1.2.3	Bærekraftige og økonomiske robuste kommuner	6
1.2.4	Styrket lokaldemokrati	6
1.3	Kommunenes fire roller.....	7
1.3.1	Tjenesteyting	7
1.3.2	Myndighetsutøvelse	8
1.3.3	Samfunnsutvikler	8
1.3.4	Demokratisk arena.....	8
1.4	Oppdraget	8
1.5	Organisering	9
1.6	Metodikk.....	9
2	Fakta om Indre Namdal, Midtre Namdal og Osen.....	10
2.1	Areal	10
2.2	Demografi.....	11
2.2.1	Befolkningsutvikling 1998 - 2015.....	11
2.2.2	Framskrivning av folketall	13
3	Hverdagsregioner	18
3.1	Bo- og arbeidsmarkedsregioner.....	22
3.2	Regionale utviklingstrekk.....	22
4	Arbeidsmarked, næringsstruktur og utdanningsnivå.....	24
4.1	Andelen yrkesaktive	24
4.2	Syssetting i offentlig sektor.....	25
4.3	Fremtidig tjenestebehov	26
4.3.1	Barnehage.....	27
4.3.2	Grunnskole	27
4.3.3	Pleie og omsorg.....	27
4.4	Syssetting i privat sektor	28
4.5	Nærings sammensetting.....	29
4.6	Fordeling av sysselsatte i ulike næringer.....	30
4.7	Utdanningsnivå.....	31

5	Interkommunalt samarbeid.....	33
6	Kommuneøkonomi.....	38
6.1	Regnskapstall 2013.....	38
6.1.1	Driftsinntekter	38
6.1.2	Driftsresultat.....	38
6.1.3	Akkumulert resultat.....	40
6.2	Lånegjeld	40
6.3	Eiendomsskatt.....	40
6.4	Kraftinntekter.....	41
6.4.1	Konsesjonsavgift	41
6.4.2	Konsesjonskraft.....	42
6.5	Dagens inntektssystem	42
6.5.1	Småkommunetilskudd	43
6.5.2	Nord-Norge og Namdalstilskudd	43
6.5.3	Skatteinntekter.....	43
6.6	Ulik håndtering av pensjonskostnader.....	44
6.7	Inndelingstilskudd	45
6.8	Reformstøtte	45
6.9	Engangsstøtte.....	45
6.10	Framtidig kommuneøkonomi.....	46
6.11	Innsparingspotensial	48
6.11.1	Administrasjonsutgifter	48
6.11.2	Tjenestetilbudet	49
7	Veien videre	50
7.1	Spørsmål for veien videre.....	50
7.2	Forslag til videre prosess	51

1 Innledning

Innledningsvis gis det en oversikt på kommunereformen slik den er blitt presentert fra regjeringa. Det vises til reformens mål slik de er lagt frem i Prop. 95 S (2013-2014), Kommuneproposisjonen. Dette er en beskrivelse med utgangspunkt i regjeringas syn, her vil det naturligvis være ulike meninger, men i denne kunnskapsinnhenting er det ikke tatt inn vurderinger omkring målene.

1.1 Om kommunereformen

Regjeringen la den 14. mai 2014 frem kommuneproposisjonen 2015¹, denne inneholdt en meldingsdel om kommunereformen. Kommunal- og forvaltningskomiteen la frem sin innstilling den 12. juni, og denne ble behandlet av Stortinget den 18. juni.² Et solid flertall ga sin støtte til kommunereformen.³ Målet med kommunereformen er å legge til rett for at flere kommuner skal kunne slå seg sammen til større og mer robuste kommuner. Dette skal gjøre kommunene rustet til å utvikle bærekraftige og gode lokalsamfunn, samtidig som de skal være klare til å takle morgendagens utfordringer i kommune- Norge. Det er slått fast at generalistkommuneprinsippet skal ligge fast, og det er varslet at kommunene vil få overført nye oppgaver fra staten. I forbindelse med kommunereformen satte regjeringen ned et eget ekspertutvalg i januar 2014⁴. Utvalget hadde som mandat å foreslå kriterier som har betydning for oppgaveløsningen i kommunene. Ekspertutvalget har levert to rapporter; «*Kriterier for en god kommunestruktur*» delrapport våren 2014, og sluttrapport i desember 2014. Disse rapportene, sammen med «*Alternativer for regionalt folkevalgt nivå*»⁵ vil i stor grad være grunnlaget for Stortingsmeldingen «*Nye oppgaver til kommunene*» som kommer våren 2015. Med bakgrunn i vedtaket fra Stortinget ble alle landets kommuner invitert til å delta i prosesser i perioden 2014- 2016 for å vurdere og avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner.

Fylkesmennene har fått ansvar for å sette i gang og lage rammer rundt prosessen i kommunene. Fylkesmannen i Nord- Trøndelag har oppfordret kommunene til å komme i gang med prosessene så raskt som mulig og ba om den første formelle tilbakemeldingen på status fra kommunene allerede 1. februar 2015.

Regjeringen legger opp til en bred og grundig prosess rundt kommunereformen, dette gjelder både i kommunene og i Stortinget. Det nye kommune-Norge skal formes gjennom lokale og regionale prosesser der kommunene selv skal få diskutere og vurdere hvilke kommuner de vil kunne slå seg sammen med.

Regjeringen har lagt to ulike løp for reformen:

1. Kongelig resolusjon (vedtak i løpet av høsten 2015)

Dette løpet gjelder kommuner som gjør kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015. Da vil Kongen i statsråd ha myndighet til å vedta sammenslåing våren 2016, såfremt kommunene er enige og har likelydende vedtak om sammenslåing. Departementet vil

¹ KMD (2015c)

² Stortinget: Innstilling 300 S (2013-2014)

³ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=59873>

⁴ Dette ekspertutvalget har bestått av: Bernt Aslak Brantzæg, Lars Erik Borge, Halvor Holmli, Terje Hagen, Helene Ohm, Signy Vabo og Margrethe Hagerupsen

⁵ Amdam et.al (2014)

vurdere om de foreslåtte sammenslåingene er i tråd med målene i reformen. Disse sammenslåingene vil kunne tre i kraft fra 1. januar 2018.

2. Proposisjon om helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017 (vedtak før sommeren 2016)

I reformen legges det opp til at kommunene fatter vedtak innen sommeren 2016. Regjeringen vil legge frem en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Det vil her bli lagt til grunn at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er hensiktsmessige og ønsket ut fra regionale og nasjonale hensyn. Det kan derfor skje at det i proposisjonen blir foreslått sammenslåinger som ikke er i tråd med de lokale vedtakene. Sammenslåinger som blir lagt frem i kommuneproposisjonen skal iverksettes senest fra 1. januar 2020. Kommunevalget høsten 2019 blir dermed valg til kommunestyrene i de nye kommunene.

1.2 Reformens mål

Kommunereformen skal ivareta mange og ulike hensyn. Viktige samfunnsmessige hensyn er at det skal være gode kommunale tjenester med god kvalitet til innbyggerne. Kvaliteten skal være den samme uansett hvor du bor i landet. Sentralt i kommunenes myndighetsutøvelse er rettssikkerheten, den skal også være den samme uansett hvilken kommune man bor i. Regjeringen er opptatt av at kommunene skal kunne møte de utfordringer som venter. Det er utfordringer til knyttet til demografi, velferd og kompetanse og evne til å utvikle gode lokalsamfunn. Regjeringen har satt fire mål for reformen. Videre gis nå en beskrivelse av målene med utgangspunkt i Prop. 95 S (2013-2014), Kommune-proposisjonen.

1.2.1 Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Regjeringa mener at større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge tilrette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester. Større fagmiljø vil også legge til rette for en bedre kvalitetsutvikling i de store tjenestene.

Kommunene har i dag ansvar for et omfattende og til dels spesialisert tjenestetilbud og kompliserte forvaltningsoppgaver. Det kreves betydelig kompetanse og kapasitet for å kunne planlegge og utvikle store kjerneoppgaver som skole, barnehage og eldreomsorg, i tillegg til å ivareta spesialiserte oppgaver som psykiske helsetjenester og barnevern, herunder også ivareta rettssikkerheten til den enkelte.

Det er et viktig prinsipp at beslutningene fattes så nær dem det gjelder som mulig. Kommunene bør derfor også ha forutsetninger for å kunne ta på seg flere oppgaver enn de har i dag. Målet med å desentralisere flere oppgaver er å gi kommunene mulighet til å utvikle et mer helhetlig og sammenhengende tjenestetilbud til Reformen vil gi muligheter for en mer profesjonell administrasjon og ledelse og kan gi bedre forutsetninger for å være innovative både i fornyelse av tjenester og i arbeidsformer.

1.2.2 Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Regjeringa har som mål at en endret kommunestruktur skal gi større og mer funksjonelt avgrensede kommuner som evner å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling lokalt og regionalt, og en kommunesektor som vil være i stand til å løse nasjonale utfordringer.

Reformen skal styrke forutsetningene for en helhetlig samfunnsutvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og den helsemessige og sosiale utviklingen i kommunen.

Kommunene bør generelt ha en avgrensning og størrelse som gir mulighet for funksjonelle planleggingsområder og demokratisk styring av samfunnsutviklingen. Det er derfor ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

I sin overordnede planlegging skal kommunestyret sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, helsemessige, sosiale og kulturelle utviklingen i kommunen. Større kommuner vil gi bedre forutsetninger for å nå målene for samfunnsplanleggingen.

1.2.3 Bærekraftige og økonomiske robuste kommuner

Økonomisk solide kommuner som har god kontroll på økonomien og kompetanse på økonomistyring er en viktig forutsetning for at kommunene skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester. Større kommuner vil ha større budsjett og kan også ha en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Det mener regjeringa gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser, i tillegg til at kommunene blir bedre i stand til å håndtere endringer i befolkningssammensetningen. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil også kunne legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor de økonomiske rammene, samt ha større evne til å kunne påta seg og løse frivillige oppgaver. En mer effektiv administrasjon og ledelse vil kunne frigjøre ressurser til å styrke kommunenes kjerneoppgaver.

1.2.4 Styrket lokaldemokrati

En endret kommunestruktur med større kommuner mener regjeringa vil legge grunnlaget for å kunne overføre flere oppgaver fra fylkeskommunene, fylkesmannen og staten for øvrig, og slik styrke kommunene som viktige lokaldemokratiske organer for sine innbyggere. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene og dermed økt lokalt selvstyre. På flere tjeneste- og politikkområder kan det bli en større nærhet mellom innbyggere og beslutningstakere. Dette vil bidra til å skape større interesse for lokalpolitikken og vitalisere det lokale folkestyret.

Videre mener regjeringa at større kommuner, med et bredt ansvarsområde, vil gi grunnlag for større styringskapasitet og gjennomføringskraft. Ikke minst vil man få kommuner som vil kunne løse sine oppgaver selv, og som bedre kan foreta helhetlige prioriteringer. En kommunal administrasjon med kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte vil gjøre den politiske styringen bedre og øke mulighetene for å utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet. Regjeringa hevder at dette vil gjøre lokalpolitikken mer attraktiv og meningsfull for politikere. Behovet for interkommunale løsninger vil reduseres og forvaltningen gjøres enklere både for innbyggere og politikere.

Færre og større kommuner, med gjennomgående god kapasitet og kompetanse, vil kunne gjennomføre en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål og behovet for statlig detaljstyring vil reduseres. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

1.3 Kommunenes fire roller

I nær sammenheng med de mål som er satt for reformen kommer kommunenes fire roller, som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og kommunene som en demokratisk arena. Med utgangspunkt i disse har ekspertutvalget foreslått et sett med kriterier knyttet til hver av disse fire rollene.

Tabellen under viser sammenhengen mellom disse rollene og de kriterier som kan knyttes til disse. I denne fasen skal det ikke gjøres noen omfattende vurderinger i forhold til kriteriene. Det vil derfor ikke bli gått noe nærmere inn på beskrivelser av disse.⁶

<i>Samfunnsmessige hensyn</i>	<i>Kriterier</i>
TJENESTEYTING	
Kvalitet i tjeneste	Tilstrekkelig kapasitet
Effektiv bruk av samfunnets resurser	Relevant kompetanse
Likeverdighet	Effektiv tjenesteproduksjon
	Økonomisk soliditet
	Valgfrihet
	Statlig rammestyring
MYNDIGHETSUTØVELSE	
Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet
	Relevant kompetanse
	Tilstrekkelig distanse
SAMFUNNSUTVIKLING	
Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima og miljøhensyn	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet- og storsamfunnet	Tilstrekkelig kapasitet
	Relevant kompetanse
DEMOKRATISK ARENA	
Betydningsfulle oppgaver og rammestyring	Høy politisk deltagelse
Lokal politisk styring	Lokal politisk styring
Levende lokalt folkestyre	Lokal identitet
Aktivt lokal politisk arena	Bred oppgaveportefølje
	Statlig rammestyring

1.3.1 Tjenesteyting

Den kommunale tjenesteytingen skjer både direkte fra kommunens ansatte, gjennom interkommunale samarbeidsordninger eller ved at kommunen kjøper tjenester av andre kommuner eller av private aktører. Mange av kommunens tjenester til befolkningen forutsetter brukerbetaling. Disse varierer en del mellom kommunene og vil ev. bli en del av en fase 2 å gå nærmere inn på. Den interkommunale tjenesteytingen får stadig større omfang. Dette har sammenheng med at oppgavens karakter og kompleksitet endrer seg og at interkommunalt samarbeid innebærer fordeler både i forhold til kapasitet og kvalitet på tjenestene.

⁶ For nærmere beskrivelse av kriteriene se: KMD (2014b)

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/kommunereform.no/kriterier_for_god_kommunestruktur.pdf

1.3.2 Myndighetsutøvelse

Kommunene driver myndighetsutøvelse på flere områder. Det vil si at det fattes vedtak i medhold av lover og forskrifter og i forhold til bestemmelser i kommunenes egne planer. Dette setter store krav både til faglig innsikt, og ikke minst juridisk kompetanse som gir innbyggerne nødvendig rettsikkerhet og sikrer likebehandling.

1.3.3 Samfunnsutvikler

Kommunenes rolle som samfunnsutviklere skjer i mange sammenhenger, men det er i forbindelse med kommuneplanen hvor hovedpremissene for samfunnsutviklingen blir lagt. Det blir stadig større forståelse for at en funksjonell samfunnsplanlegging ofte vil kreve at det planlegges for større geografiske områder enn for enkeltkommuner, eks. i når det gjelder infrastruktur, kollektivtrafikk m.m

1.3.4 Demokratisk arena

Det er viktig å ha et aktivt lokaldemokrati med valgmuligheter både i forbindelse med stemmegivningen og at innbyggerne har mulighet til å få sin stemme hørt mellom valgene. Regjeringa hevder at større kommuner i større grad legger til rette for deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsorgan. På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen ved lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordfører enn i større kommuner. Men analyser viser at for noen av disse indikatorene har resultatet mer å gjøre med kjennetegn ved innbyggerne enn at kommunen er liten.⁷

1.4 Oppdraget

Ordførerne og rådmenn i de 11 kommunene møttes den 15. desember på Hyllengen i Overhalla kommune. Her ble det vedtatt et mandat med mål om å gjennomføre en felles prosess med kunnskapsinnhenting mot en avklaring om å gå videre med konkrete utredninger om eventuelle flere alternativer for endret kommunestruktur.

Dette handler dermed om å fremskaffe grunnlaget og tilstrekkelig kunnskap for prosesser og beslutninger i kommunereformprosessen. Første del, skal avklare om kommunene i en neste fase skal starte arbeidet mot felles vedtak i kommunestyrene om sammenslåing. Denne kunnskapsinnhenting må dermed sees på som en forstudie til ev. forprosjekt. Mandatet fra Hyllengen er vedlagt som vedlegg nr 1.

Denne faktainnsamlingen er en beskrivelse av situasjonsbilde i regionen på områdene:

- Befolkningsutvikling og demografi
- Bo- og arbeidsmarkedsregioner
- Arbeidsmarked
- Næringsstruktur – næringsutvikling
- Kommuneøkonomi

På de områder hvor det finnes tilgjengelig statistikk blir det sett på prognoser framover. Dokumentet vil ikke gå inn på fordeler og ulemper ved å eventuelt slå sammen disse kommunene til en storkommune. Dette vil komme i en eventuell neste fase.

⁷ KMD (2014b)

1.5 Organisering

Styringsgruppe:

Per Olav Tyldum, ordfører Overhalla kommune, leder
Arnt Mickelsen, ordfører Røyrvik kommune
Gunnar Lien, rådmann Namsos kommune
Roar Leirset, rådmann Osen Kommune

Prosjektgruppe/arbeidsgruppe

Tor Brenne, administrasjonssjef, Midtre- Namdal samkommune
Susanne Bratli, prosjektarbeider
Bente Estil, daglig leder Indre Namdal regionråd

Styringsgruppa har hatt 3 møter underveis i prosessen og prosjektgruppa har hatt jevnlig møter og kontakt i perioden.

1.6 Metodikk

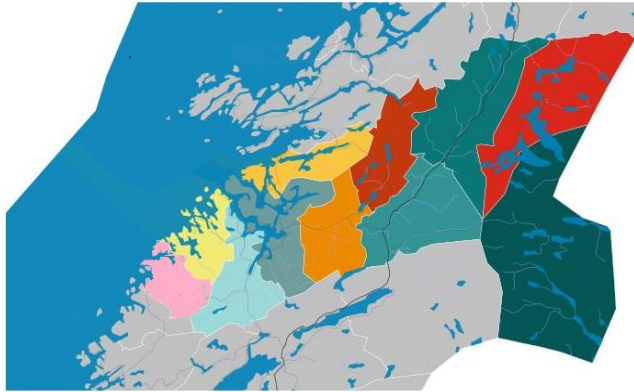
Innhenting av kunnskapen som er samlet er gjort ved hjelp av litteraturstudier, statistikkinnhenting og statistikkbearbeiding. Dataene er blitt bearbeidet og kvalitetssikret av resurspersoner fra kommunene og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

2 Fakta om Indre Namdal, Midtre Namdal og Osen

2.1 Areal

Denne faktadelen tar utgangspunkt i kommunene; Osen i Sør-Trøndelag, Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes og Flatanger i Nord-Trøndelag.

Disse kommunene, med unntak av Osen, representerer det vi kjenner som Indre Namdal og Midtre Namdal. Namdalskommunene utgjør en sammensatt region, som på mange måter representerer et tverrsnitt av det norske, med fjellregioner, mineralforekomster, skogsregioner med skogbruk og trelast, kystregioner med skipsfart, fiske og havbruk.⁸ Røyrvik kommune er en del av forvaltningsområdet for samisk språk. I areal utgjør disse 11 kommunene hele området 11 520 km².

Kart som viser hele området (Hentet fra verktøyet ny-kommune)

Kommune	Areal, totalt	Jordbruksareal	Produktivt skogareal	Vernet areal
Osen	387	7,05	47,49	1,35
Namsos	777	16,89	352,48	41
Namdalseid	770	32,61	310,85	94
Lierne	2962	14,08	714,95	993
Røyrvik	1585	4,02	166,32	460
Namsskogan	1417	7,39	331,30	66
Grong	1136	20,11	472,90	127
Høylandet	754	18,86	219,00	30
Overhalla	730	43,93	299,06	36
Fosnes	544	8,40	108,80	0,19
Flatanger	459	8,84	76,02	18,64

Tabell: Oversikt totalareal, jordbruksareal, produktivt skogareal og vernet areal i kommunene alt i km².

Tabellen over viser kommunenes totalareal, jordbruksareal, produktivt skogareal og vernet areal. Her er det relativt store ulikheter, med Lierne som har et totalareal på neste 3 000 km²

⁸ Ryan et.al (2014)

som den største og Osen som den minste med 387 km². I Lierne finner vi også størst området som har en eller annen form for vern, med nesten 1/3 av kommunens areal. Lierne har også størst produktivt skogareal, mens Overhalla har størst jordbruksareal.

2.2 Demografi

Reformen baserer seg bl.a. på anbefalinger fra det s.k. ekspertutvalget. De sier bl.a. at: «Kommunene bør ha minst 15 000 – 20 000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning.»

Beskrivelse av demografi er også viktig for å forstå regionen og regionens utfordringer. Dette kapitlet vil beskrive dette.⁹

Midtre og Indre Namdal utgjør til sammen 10 500 m² landareal (uten ferskvann). Samlet folketall er 27 733. det gir en befolkningstetthet på 2,6 innbyggere pr km². Den største kommunen i Norge i dag er Kautokeino med nesten 9 000 m². Lierne er den 14. største kommunen i Norge. Med unntak av Namsos som har 17,3 innbyggere pr km², er alle kommunene spredtbygd. Røyrvik er mest spredtbygd med 0,37 innbyggere pr km².

Tettsted	Bosatte
Namsos	9604
Grong	1118
Bangsund	918
Skage	710
Ranemsletta	476
Lauvsnes	406
Høylandet	320

		Land-areal km ²	Folketal	Folketal pr km ²
1	Kautokeino	8 969	2 931	0,33
2	Karasjok	5 209	3 963	0,76
3	Porsanger	4 640	2 698	0,58
...				
14	Lierne	2 631	1 379	0,52
	Norge	304 225	5 137 679	16,89
	Nord-Trøndelag	20 779	135 386	6,52
	Osen	370	1 008	2,73
	Namsos	751	13 026	17,34
	Namdalseid	735	1 661	2,26
	Lierne	2 631	1 379	0,52
	Raarvihke			
	Røyrvik	1 332	491	0,37
	Namsskogan	1 353	913	0,67
	Grong	1 098	2 480	2,26
	Høylandet	702	1 252	1,78
	Overhalla	689	3 771	5,47
	Fosnes	473	630	1,33
	Flatanger	434	1 122	2,59
	IN/MN	10 567	27 733	2,62
	Midtre Namdal	3 450	21 218	6,15
	Indre Namdal	7 117	6 515	0,92

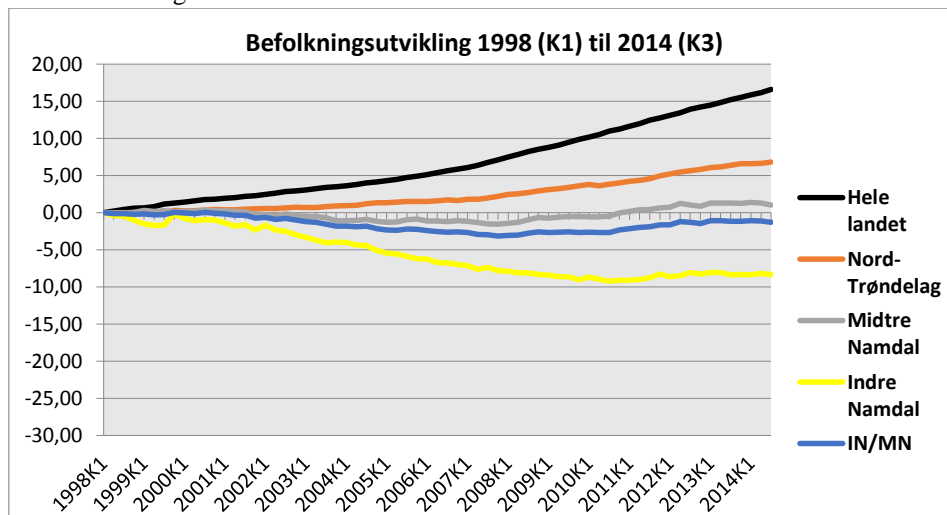
Tabellen viser tettstedene over 300 innbyggere i Indre og Midtre Namdal (etter SSB's definisjon av tettsted). Namsos er det 3. største tettstedet i Nord-Trøndelag etter Steinkjer (12 084) og Stjørdalshalsen (11 139).

2.2.1 Befolkningsutvikling 1998 - 2015

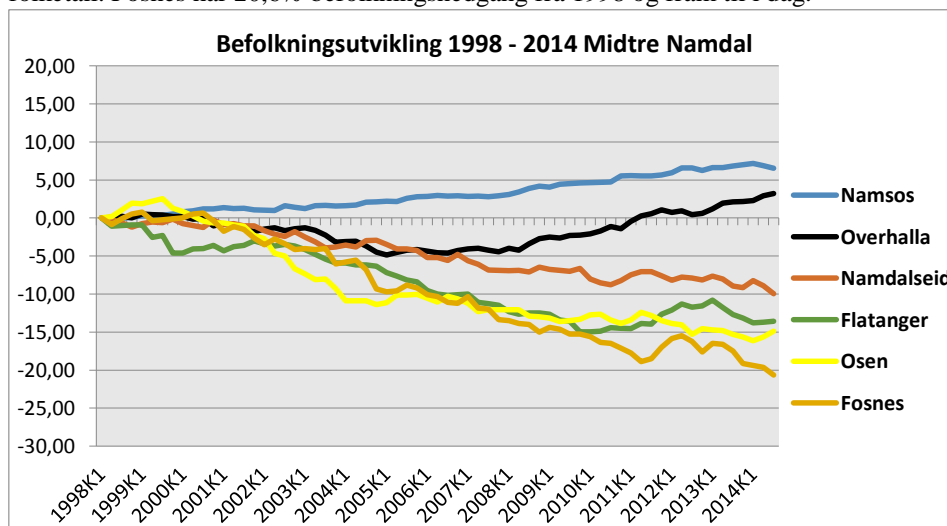
Figuren på neste side illustrerer befolkningsutviklingen i perioden 1998 til 2014 (K3). I Norge har befolkningen i Norge økt med 16,6%. Nord-Trøndelag har økt med 6,8%. Indre Namdal har i samme periode en befolkningsnedgang på 8,3%, mens Midtre Namdal har en befolkningsøkning på 1%. Samlet har IN/MN en befolkningsnedgang på 1,3%. Statistikken

⁹ Data fra SSB og bearbeidet med egne beregninger

kan indikere at befolkningsnedgangen er i ferd med å flate ut. Namsos kommune utgjør nå 47 % av befolkningen i IN/MN.

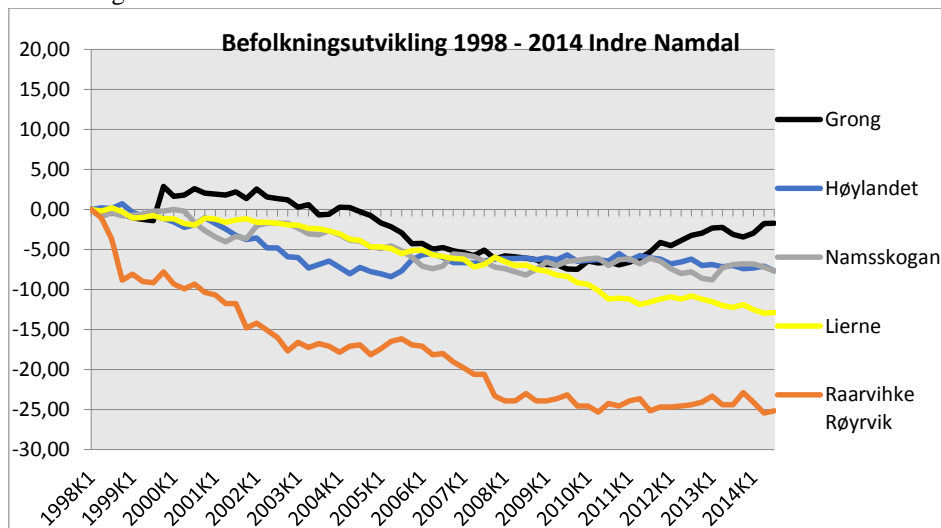

I Midtre Namdal har Namsos den største veksten med 6,5% økning. Det er noe mindre enn Nord-Trøndelag og klart mindre enn landet. Namsos klarer dermed ikke å fange opp befolkningsnedgangen fra de mindre kommunene i Midtre eller Indre Namdal. Overhalla har snudd en negativ trend i perioden fram til 2005 og har siden da vokst med 8,1%. Sterk vekst i antallet arbeidsplasser knyttet til Skogmo industripark og vellykket boligpolitikk bl.a. for pendlere til Namsos er sannsynlige årsaker til dette. De andre kommunene har en nedgang i folketall. Fosnes har 20,6% befolkningsnedgang fra 1998 og fram til i dag.

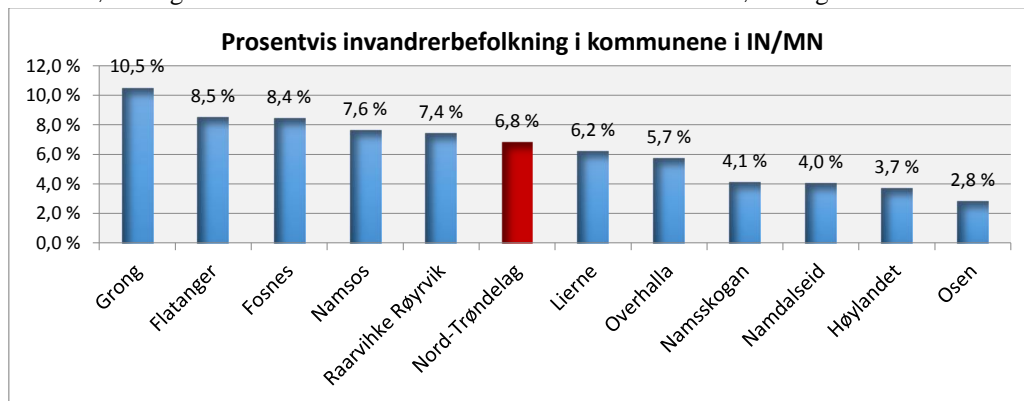

Ingen av kommunene i Indre Namdal har hatt befolkningsvekst i perioden. Minst nedgang har Grong hatt med 3%. Grong har dermed ikke fanget opp flyttestrømmen fra sine nabokommuner. Størst nedgang har Røyrvik hatt med 24%. Den største nedgangen kommer tidlig i perioden knyttet til nedlegging av Joma Gruver. Røyrvik har en tilsvarende befolkning

i dag som de hadde før gruvedriften. Namsskogan og Høylandet har hatt noenlunde stabil befolkning de siste 10 årene.

Det er stor forskjell på antallet innvandrere i regionen. Grong, Namsos og Overhalla har hatt en aktiv politikk med mottak av flyktninger over flere år. Arbeidsinnvandringen er stor i regionen og utgjør en betydelig del av befolkningen i flere kommuner. Tabellen under viser andelen av befolkningen som er innvandrere¹⁰. Grong har høyest andel innvandrere i hele Nord-Trøndelag. Osen har den laveste andelen innvandrere i hele Trøndelag.

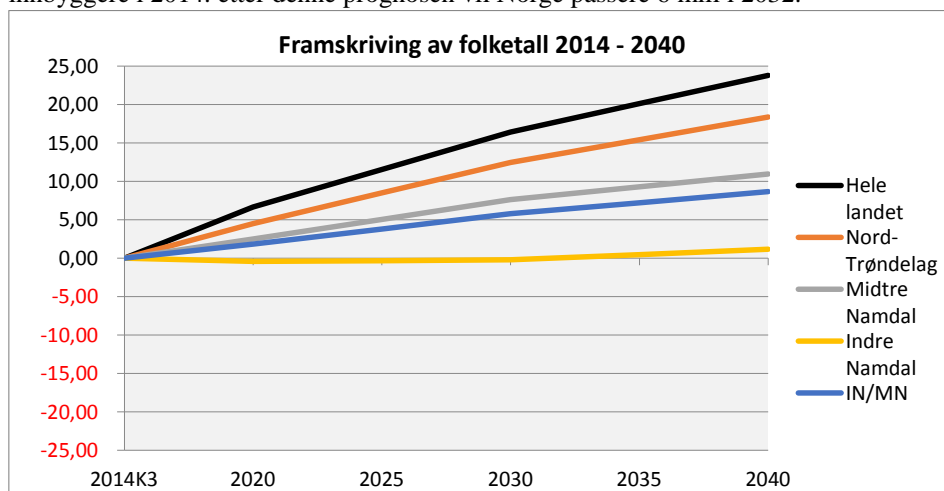
2.2.2 Framskrivning av folketall

Figurene på de neste sidene viser framskrivning av befolkningen basert på middelalternativet fram til 2040 basert på prognoser utarbeidet av SSB¹¹ med 2014 K3 som 0-punkt. Detaljerte tall med aldersinndeling av befolkningen pr kommune ligger i vedlegg 2. Først presenteres regionene sammenlignet med landet og Nord-Trøndelag. Trenden med en langt svakere vekst enn landet og Nord-Trøndelag ser ut til å fortsette for MN. Folketallet ser ut til å øke med

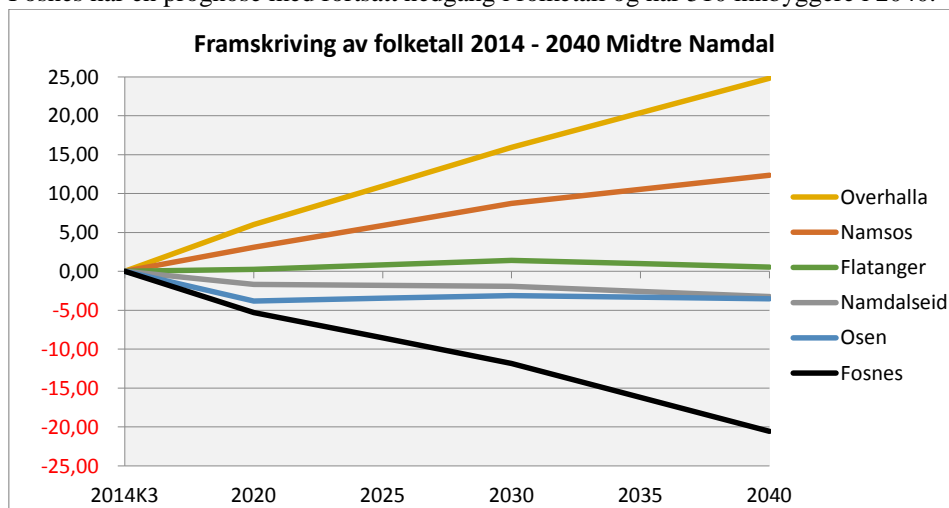
¹⁰ Sør-Trøndelag fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune (2015)

¹¹ SSB har ulike alternativer for framskrivning av folketall. Her brukes MMMM som betyr middels fruktbarhet, middels levealder, middels innlands flytting og middels innvandring.

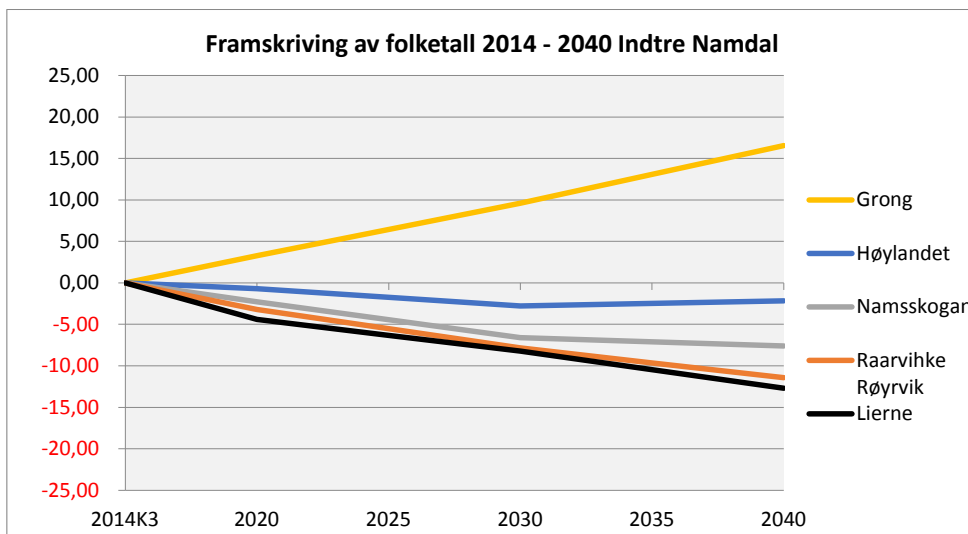
2 200 til 23 577 i 2040. IN ser ut til å stabilisere folketallet (samlet økning på 75 innbyggere). IN/MN vil etter denne prognosen passere 30 000 innbyggere 1 2040. Norge passerte 5 mill innbyggere i 2014. etter denne prognosen vil Norge passere 6 mill i 2032.

Forskjellene mellom kommunene er imidlertid store. Under presenteres kommunene enkeltvis fordelt mellom IN-kommunene og MN-kommunene. I Midtre Namdal viser prognosen at det er Overhalla og Namsos som har befolkningsvekst som i 2040 vil ha hhv. 4 659 og 14 698 innbyggere. Kun Overhalla som har en prognose for befolkningsvekst som er høyere enn Nord-Trøndelag. Osen, Flatanger og Namdalseid ser ut til å stabilisere folketallet, mens Fosnes har en prognose med fortsatt nedgang i folketall og har 510 innbyggere i 2040.

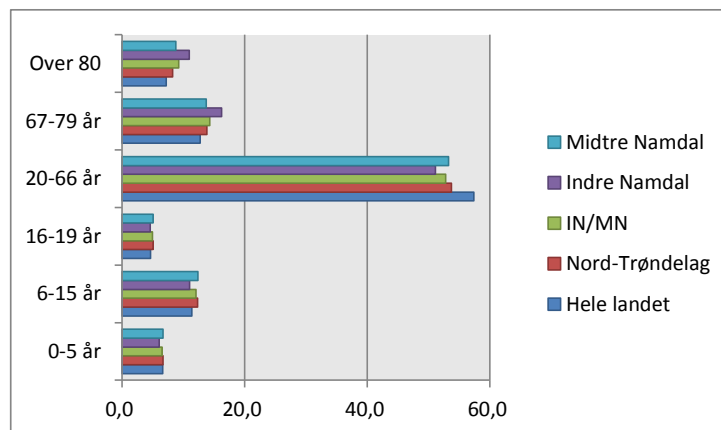
Prognosen for IN viser at det er kun Grong som får en befolkningsvekst og beregnes å få et folketall på 2 854 i 2040. Høylandet stabiliserer folketallet, mens Lierne og Røyrvik fortsatt vil ha en befolkningsnedgang. Røyrvik vil i følge denne prognosen ha et innbyggertall på 441 i 2040.

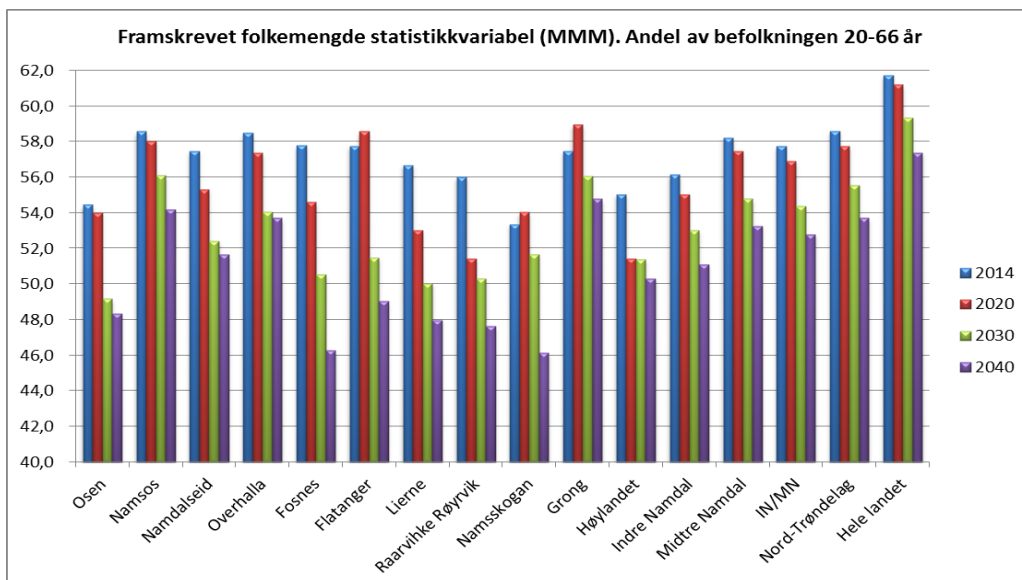
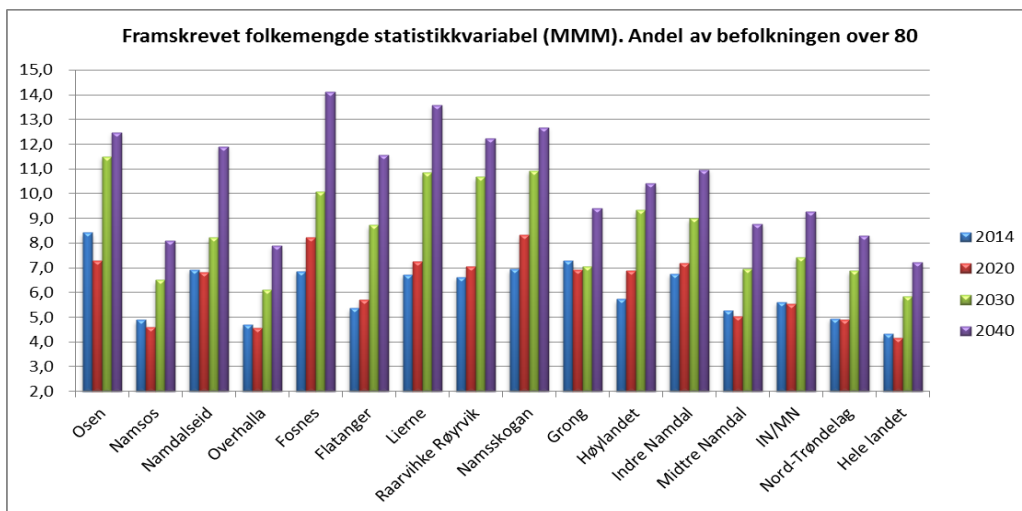

Denne prognosen viser at IN/MN sammen vil ha en befolkningsvekst på 8,6% i forhold til dagens befolkningstall fram mot 2040. MN har en økning på 11%, mens IN har en økning på 1,2%. Tallene for Nord-Trøndelag er til sammenligning en økning på 18,4%, mens prognosen for Norge er 23,8%. Overhalla har i følge prognosen den største befolkningsveksten med nærmere 25%. Også Grong har høyere prognose for befolkningsveksten (16,5%) enn regionbyen Namsos (12,3%) fram mot 2040. Befolkningsnedgangen ser ut til å fortsette for de minste kommunene. Kystkommunene Flatanger og Osen ser ut til å klare seg bedre enn fjellkommunene.

Demografi er sannsynlig den største utfordringen for både IN og MN. Prognosene for befolkningsutviklingen viser en lavere vekst enn både Nord-Trøndelag og landet samlet. I tillegg forverrer aldersfordelingen seg med færre i yrkesaktiv alder og sterk økning i antallet eldre over 80. Økningen i gruppen eldre over 80 øker mindre i vår region enn i landet for øvrig, men den relative

fordelingen mellom aldergruppene viser at andelen over 80 blir større i vår region enn i landet for øvrig. Det vises til figurene til høyre som viser aldersfordelingen i 2040, utviklingen av andelen av befolkningen som er i gruppen over 80 pr kommune og utviklingen av andelen i befolkningen som er i aldergruppen 20 – 66 pr kommune.

Det er vel liten tvil om at oppgaven med å snu en negativ befolkningsutvikling i regionen som helhet vil bli en av de viktigste oppgavene i årene framover uavhengig av hvilken kommunestruktur vi vil komme til å få. Men i tillegg til antallet innbyggere er også forholdet mellom aldergruppene av interesse. Tabellene under viser utvikling i aldersbæreevnen for kommunene i Nord-Trøndelag pluss Osen. Aldersbæreevnen viser forholdet mellom yrkesaktive og den eldre delen av befolkningen. Aldersbæreevnen i denne tabellen er antallet i yrkesaktiv alder 16-66 år opp mot antallet innbyggere som er over 67 år.¹² Utfordringene med aldersbæreevne gjelder også på landsbasis,

¹² Sør-Trøndelag fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune (2015)

Aldersbæreevne Nord-Trøndelag og Osen

Koeffisienten for aldersbæreevne													
Nord-Trøndelag	Historisk statistikk							Framskrivinger					
	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2020	2025	2030	2035	2040
Namsos	4,51	4,59	4,70	4,77	4,75	4,73	4,39	4,35	3,79	3,41	3,15	2,87	2,70
Meråker	2,84	3,07	3,27	3,36	3,33	3,48	3,56	3,39	3,16	2,89	2,74	2,62	2,53
Stjørdal	5,24	5,44	5,43	5,39	5,17	4,91	4,63	4,58	4,18	3,83	3,55	3,20	2,90
Frosta	3,81	3,85	3,90	3,59	3,49	3,83	3,40	3,33	3,57	3,54	3,30	3,17	3,06
Leksvik	4,46	4,37	4,34	4,11	4,09	3,90	3,55	3,39	2,84	2,64	2,66	2,50	2,48
Levanger	4,88	4,98	5,02	5,06	4,95	4,84	4,55	4,43	3,89	3,45	3,21	2,90	2,78
Verdal	5,04	5,16	5,21	5,40	5,24	4,89	4,56	4,40	3,78	3,44	3,19	3,03	2,79
Verran	2,44	2,60	2,71	3,54	3,72	3,46	3,17	2,98	2,68	2,34	1,95	1,67	1,60
Namdalseid	3,43	3,36	3,34	3,35	3,35	3,26	3,27	3,20	2,68	2,34	2,19	2,11	2,13
Snåase Snåsa	3,42	3,45	3,29	3,19	3,13	3,24	3,11	2,96	2,86	2,72	2,44	2,21	2,30
Lierne	3,19	3,24	3,33	3,32	3,36	3,32	3,02	2,85	2,35	2,02	1,79	1,75	1,63
Raarvihke Røyrvik	4,89	4,40	4,16	3,66	3,49	2,97	2,92	2,70	2,19	2,03	1,81	1,80	1,65
Namsskogan	3,21	3,13	2,77	2,69	2,72	2,69	2,46	2,28	2,31	2,01	1,95	1,78	1,55
Grong	3,28	3,29	3,37	3,37	3,40	3,35	3,40	3,57	3,22	2,91	2,76	2,54	2,46
Høylandet	4,06	4,16	3,89	3,57	3,52	3,39	3,14	3,00	2,55	2,31	2,26	2,29	2,30
Overhalla	4,30	4,38	4,50	4,50	4,48	4,37	4,26	4,30	3,89	3,39	3,15	3,12	3,05
Fosnes	2,99	3,21	3,36	3,07	2,93	3,28	2,90	2,74	2,21	1,99	1,92	1,63	1,57
Flatanger	3,50	3,61	3,53	3,45	3,30	3,39	3,21	3,09	2,98	2,47	2,08	2,00	1,98
Vikna	4,74	4,92	4,88	4,84	4,68	4,54	4,48	4,40	4,07	3,72	3,55	3,25	2,95
Nærøy	3,71	3,83	3,93	3,93	3,78	3,76	3,67	3,61	3,30	3,12	2,86	2,59	2,40
Leka	3,96	3,61	3,17	2,97	2,75	2,52	2,19	1,98	1,75	1,60	1,56	1,48	1,60
Inderøy	4,43	4,67	4,81	4,81	4,68	4,36	4,09	3,93	3,20	2,79	2,55	2,38	2,28
Osen	3,04	3,26	3,08	3,01	2,85	2,71	2,51	2,39	2,25	2,08	1,74	1,76	1,80

3 Hverdagsregioner

Reformen baserer seg bl.a. ekspertutvalgets anbefalinger for god kommunestruktur. De sier i sin anbefaling at: «*Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder.*» Kommunalministeren selv kaller dette hverdagsregioner som må forstås som naturlige bo-, arbeids- og serviceregioner. Et tett integrert arbeidsmarked der innbyggere og næringsliv i det daglige opererer på tvers av kommunegrenser, bør utgjøre en kommune. Bedre kommunikasjoner, økt mobilitet, ending i handlemønster og økt spesialisering generelt i samfunnet, gjør at hverdagsregioner er noe annet i dag enn på 60-tallet. Dette kapitlet er et forsøk på å beskrive IN/MN i dette perspektivet.

Pendling er et parameter som kan bidra til å beskrive en hverdagsregion. IN/MN har til sammen 12 897 arbeidsplasser. Tabellen på neste side viser noen nøkkeltall og beregninger om folketall, sysselsetting og pendling¹³.

Noen kommentarer til tabellen under.

- Namsos peker seg ut som den kommunen som har flest antall arbeidsplasser i forhold til folketall. I Trøndelag er det kun Trondheim (116%), Vikna (112%) og Røros (111%) som har høyere arbeidsplassdekning i prosent enn Namsos. Nord-Trøndelag har arbeidsplassunderskudd samlet sett.
- Namsos og Grong er de eneste kommunene som har flere inn-pendlere enn ut-pendlere. (arbeidsplassoverskudd)
- Namsos har minst andel ut-pendlere
- Namsos har overlegent flest inn-pendlere i antall
- Overhalla og Namdalseid peker seg ut som de store pendlerkommunene (både inn og ut) og følgelig også lavest arbeidsplassdekning .
- Fosnes og Høylandet har også høy andel ut-pendlere
- Namdalseid har hatt den største økningen netto utpendling de siste 10 årene.¹⁴
- Midtre Namdal har vesentlig høyere arbeidsplassdekning enn Indre Namdal. IN/MN har samlet sett en arbeidsplassdekning på 95 % som er høyere enn snittet i Nord-Trøndelag og høyere enn Ytre Namdal.

¹³ SSB, Ryan et. al (2014) og Sør-Trøndelag fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune (2015)

¹⁴ Ryan et. al (2014).

	Folketall		Arbeidsplasser					Innpendlere		Sysselsatte			Utpendlere		
	Antall	Andel IN/MN	Antall	Andel av folketall	Andel IN/MN	Arbeidsplassdekning i %	Arbeidsplassoverskudd	Antall	Andel av antall arbeidsplasser	Antall	Andel av folketall	Andel IN/MN	Antall	Andel av folketall	Andel av antallet arbeidstakere
Nord-Trøndelag	135 385		62 941	46,5		94	-4 344	16 014	25,4	67 285	49,7		20 358	15,0	30,3
YN	8 972		4 715	52,6		93	-337	981	20,8	5 052	56,3		1 318	14,7	26,1
IN	6 515	23,5	2 997	46,0	23,2	91	-307	554	18,5	3 304	50,7	24,4	861	13,2	26,1
MN	21 218	76,5	9 900	46,7	76,8	97	-423	2 377	24,0	10 214	48,1	75,6	2 691	12,7	26,3
IN/MN	27 733	100,0	12 897	46,5	100,0	95	-730	2 931	22,7	13 518	48,7	100,0	3 552	12,8	26,3
Namsos	13 026	47,0	7 077	54,3	54,9	109	573	1 640	23,2	6 504	49,9	48,1	1 067	8,2	16,4
Namdalseid	1 379	5,0	638	46,3	4,9	75	-231	175	27,4	851	61,7	6,3	388	28,1	45,6
Overhalla	3 771	13,6	1 437	38,1	11,1	73	-519	438	30,5	1 956	51,9	14,5	957	25,4	48,9
Fosnes	630	2,3	246	39,0	1,9	81	-58	56	22,8	304	48,3	2,2	114	18,1	37,5
Flatanger	1 122	4,0	502	44,7	3,9	84	-97	68	13,5	599	53,4	4,4	165	14,7	27,5
Osen	1 008	3,6	389	38,6	3,0	81	-91	49	12,6	480	47,6	3,6	140	13,9	29,2
Lierne	1 379	5,0	644	46,7	5,0	86	-107	39	6,1	751	54,5	5,6	146	10,6	19,4
Røyrvik	491	1,8	211	43,0	1,6	81	-48	29	13,7	259	52,7	1,9	77	15,7	29,7
Namsskogan	913	3,3	401	43,9	3,1	91	-40	61	15,2	441	48,3	3,3	101	11,1	22,9
Grong	2 480	8,9	1 197	48,3	9,3	101	14	340	28,4	1 183	47,7	8,8	326	13,1	27,6
Høylandet	1 252	4,5	544	43,5	4,2	81	-126	85	15,6	670	53,5	5,0	211	16,9	31,5

Tabellene under viser pendelstrømmer¹⁵ i Indre og Midtre Namdal:

Pendlestrøm	Utpendling												Største annen kommune
	Namsos	Namdalseid	Overhalla	Fosnes	Flatanger	Osen	Lierne	Røyrvik	Namsskogan	Grong	Høylandet	Andre kommuner	
Namsos		36	182	28	19	5	7	1	1	30	8	750	Trondheim 207
Namdalseid	133		35	0	12		1	0	0	1	0	206	Steinkjer 81
Overhalla	659	0		4	4		1	0	4	81	20	184	Trondheim 44
Fosnes	80	0	3		0		0	0	0	0	0	31	Trondheim 7
Flatanger	56	15	2	11		5	1	0	0	0	0	75	Trondheim 15
Osen ¹⁶	16	3			7							133	Trondheim 27
Lierne	24	1	4	0	0			7	1	18	0	91	Trondheim 25
Røyrvik	9	0	3	0	0		4		14	7	1	39	Snåsa 7
Namsskogan	8	1	0	0	0		0	4		24	1	63	Grane 7
Grong	52	2	89	1	1		7	3	15		17	139	Trondheim 38
Høylandet	44	1	62	0	1		0	0	2	40		61	Oslo 12
Sum ¹⁷	1081	59	380	44	44	10	21	15	37	201	47	1772 ¹⁸	
Intern pendling i IN/MN			1939										

	Utpendling - andel av antallet sysselsatte											
	Namsos	Namdalseid	Overhalla	Fosnes	Flatanger	Osen	Lierne	Røyrvik	Namsskogan	Grong	Høylandet	Sum IN/MN
Namsos		0,6	2,8	0,4	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,5	0,1	4,9
Namdalseid	15,6		4,1	0,0	1,4		0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	21,4
Overhalla	33,7	0,0		0,2	0,2		0,1	0,0	0,2	4,1	1,0	39,5
Fosnes	26,3	0,0	1,0		0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,3
Flatanger	9,3	2,5	0,3	1,8		0,8	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	15,0
Osen	3,3	0,6			1,5							5,4
Lierne	3,2	0,1	0,5	0,0	0,0			0,9	0,1	2,4	0,0	7,3
Røyrvik	3,5	0,0	1,2	0,0	0,0		1,5		5,4	2,7	0,4	14,7
Namsskogan	1,8	0,2	0,0	0,0	0,0		0,0	0,9		5,4	0,2	8,6
Grong	4,4	0,2	7,5	0,1	0,1		0,6	0,3	1,3		1,4	15,8
Høylandet	6,6	0,1	9,3	0,0	0,1		0,0	0,0	0,3	6,0		22,4
Sum ¹⁹	14,4	0,4	3,2	0,3	0,3	0,1	0,2	0,1	0,3	1,6	0,4	13,9

¹⁵ Ryan et. al (2014) og KMD «Ny kommune»

¹⁶ Mangler tall der celle er tom

¹⁷ Sum innpendling fra de øvrige IN/MN-kommunene.

¹⁸ Sum til andre kommuner enn IN/MN-kommunene

¹⁹ Andelen av den samlede antall sysselsatte i regionen unntatt de sysselsatte i innpendlerkommunen.

Utviklingstrekk 2003-2013:²⁰

- Namsos har hatt den største økningen i antallet sysselsatte som bor og arbeider i egen kommune (440)
- I tillegg er det kun Høylandet (18) og Flatanger (22) som har hatt vekst i antallet sysselsatte som bor og arbeider i egen kommune
- Namdalseid (-94) og Grong (-50) har hatt størst nedgang i antallet sysselsatte som bor og arbeider i egen kommune
- Namsos (243) og Overhalla (176) har hatt størst økning i antallet inn-pendlere. Til Namsos er økningen størst i fra Overhalla (136) og Namdalseid (55), mens til Overhalla er økningen størst fra Namsos (74) Grong (45) og Namdalseid (31).

Ekspertutvalget har konkludert med at et tett integrert arbeidsmarked bør utgjøre én kommune. De definerer også hva de mener med dette²¹:

Utvalget mener at arbeidsmarkedet er tett integrert når rundt 25 prosent eller flere av de sysselsatte bosatt i en kommune jobber i regionens senterkommune(r).

Som tabellen over viser gjelder dette kun Overhalla og Fosnes kommune i IN/MN-området. Det er for øvrig verd å merke seg at det fra Namdalseid er 133 som pendler til Namsos, mens det er 81 som pendler til Steinkjer. Det er relativt sett lik stor arbeidspendling fra Flatanger til Namsos som det er fra Høylandet til Overhalla.

Tabellen under viser avstander i km fra kommunesentrene.

Avstandstabell	Flatanger	Fosnes	Grong	Høylandet	Lierne	Namdalseid	Namsos	Namsskogan	Osen	Overhalla	Raarvihke Røyrvik
Flatanger		102	115	118	194	52	69	185	89	94	218
Fosnes	102		81	84	160	72	33	151	116	60	184
Grong	115	81		23	79	85	48	70	122	21	103
Høylandet	118	84	23		102	88	51	77	124	24	110
Lierne	194	160	79	102		164	127	85	197	100	69
Namdalseid	52	72	85	88	164		39	155	48	64	164
Namsos	69	33	48	51	127	39		118	77	27	151
Namsskogan	185	151	70	77	85	155	118		194	91	32
Osen	89	116	122	124	197	48	77	194		98	213
Overhalla	94	60	21	24	100	64	27	91	98		124
Raarvihke Røyrvik	218	184	103	110	69	164	151	32	213	124	

²⁰ Ryan et. al (2014)

²¹ KMD (2014 a og b)

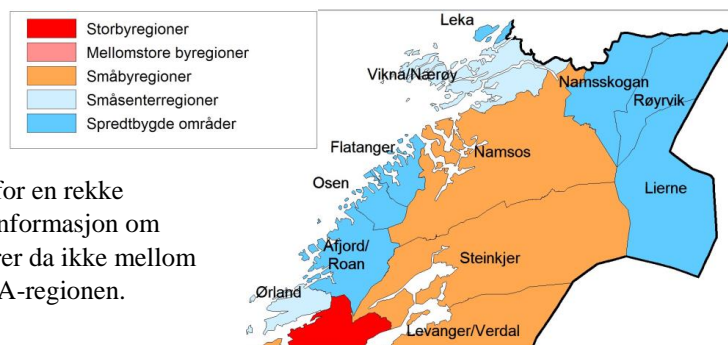
3.1 Bo- og arbeidsmarkedsregioner

En tilnærmet synonymt begrep til hverdagsregioner er Bo- og arbeidsmarkedsregioner. NIBR gjorde i 2002 og 2012²² på oppdrag fra KR D (nåværende KMD) en analyse av senterstruktur, sentralitet og bo- og arbeidsmarkedsregioner (BA) i Norge. Analysen er basert på et sett kriterier for funksjonelle regioner for hushold og arbeidsliv og som representerer viktige geografiske enheter. I IN/MN er det kun Namsos som har tettsted mellom 5 000 og 15 000 innbyggere benevnt som småbyer. De øvrige har tettsteder med under 2 000 innbyggere benevnt som kommuner med små eller ingen sentra. NIBR har laget en 10 delt kommuneinndeling basert på antall tilgjengelige tjenester (offentlige og private) og tilstedeværelse av offentlige institusjoner. Namsos havner i kat. 5 (Småbyer 1. Tettsted 5 000 til 25 000, med middels tilbud av tjenester og offentlige institusjoner). Grong og Overhalla havner i kat 9 (Periferi 1. Tettsted 450 - 3 900, med lavt til svært lavt tilbud av tjenester og offentlige institusjoner). De øvrige kommunene i laveste kategori (10). Namsos fungerer da også til en viss grad med senterfunksjoner for et omland som er større enn BA-regionen (hele Namdalen), jfr. samfunnsanalysen i Byregionprosjektet.

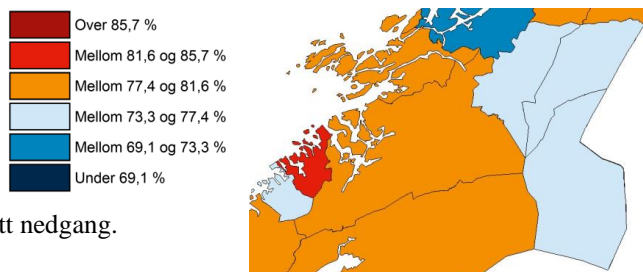
Med de kriterier som er lagt til grunn (definert tettsted, pendlingsmønster, reisetid, handelsmønster osv) er det kun Namsos-området som blir definert som egen BA-region som går utover egen kommune. Til Namsos BA-region tilhører kommunene Namsos, Overhalla, Fosnes, Namdalseid, Høylandet og Grong. Det har vært en utvikling i vår region fra NIBRs undersøkelser i 2002 til 2012. Siden 2002 har Namdalseid (tidligere delt mellom Steinkjer og Namsos), Høylandet og Grong blitt del av Namsos BA-region. For Namdalseid sin del skyldes det at pendlingen til regionbyen Namsos som har økt. Mens for Høylandet og Grong er det mer pendlingen til regionen (og da fremst Overhalla) som har økt.

3.2 Regionale utviklingstrekk

Kartene er hentet fra KR Ds rapport om Regionale utviklingstrekk 2014 som bruker NIBRs inndeling som grunnlag for en rekke analyser. Det gir en del informasjon om IN/MN, men differensierer da ikke mellom kommunene i Namsos BA-regionen.

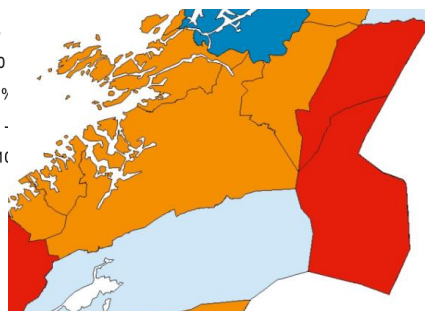
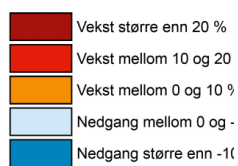

Neste kart viser sysselsetningsveksten etter arbeidssted fra 4.kv. 2003 til 4.kv 2013. Flatanger har større sysselsetningsvekst enn Namsos BA-region samlet. Osen, og fjellkommunene har hatt nedgang.

²² Gundersen og Juvkam (2013)

Neste kart illustrerer yrkesdeltakelsen i regionen. Hele regionen har stor yrkesaktivitet, men Lierne og Røyrvik peker seg ut med en større andel sysselsatte i prosent av befolkningen (20-66) enn de andre kommunene i regionen.

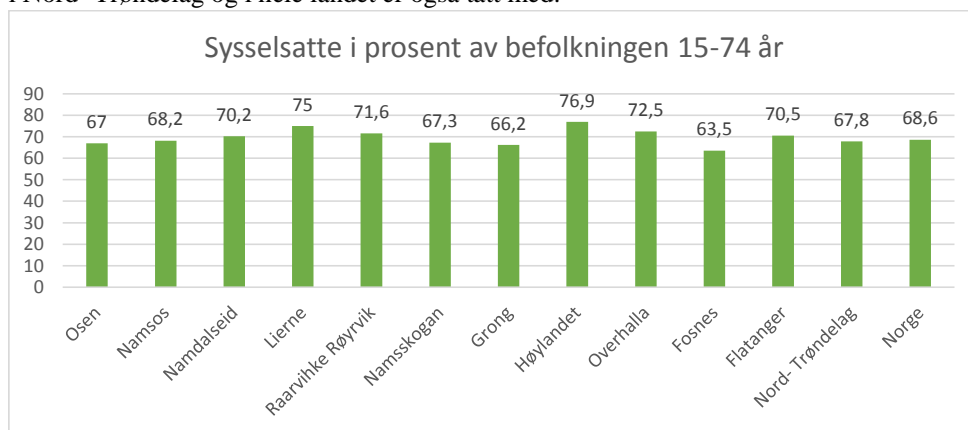
Rapporten Regionale utviklingstrekk referer også en sårbarhetsanalyse gjort av Telemarksforskning på regionnivå basert på en sett med kriterier/vurderinger av næringsliv, intern og eksternt arbeidsmarkedsintegrasjon. Indre Namdal vurderes som den femte mest sårbare regionen i landet. Midtre Namdal vurderes som en middels sårbar region.

4 Arbeidsmarked, næringsstruktur og utdanningsnivå

I denne delen gis en oversikt over sysselsettingen i kommunene. Tabellene vil vise den totale sysselsettingen, arbeidsledigheten, sysselsettingen fordelt på offentlig og privat sektor og hvordan den fordeler seg på primær-, sekundær og tertiærnæringene. For offentlig sektor legges også frem fremtidig tjenestebehov i barnehage, grunnskole og innen helse. Tallene her er basert på SSB sine tall og prognoser og må leses med den usikkerhet dette innebærer. Videre går det inn på de ulike næringene på kommunenivå. Til slutt i denne delen legges det fram oversikter som viser utdanningsnivået i kommunene.

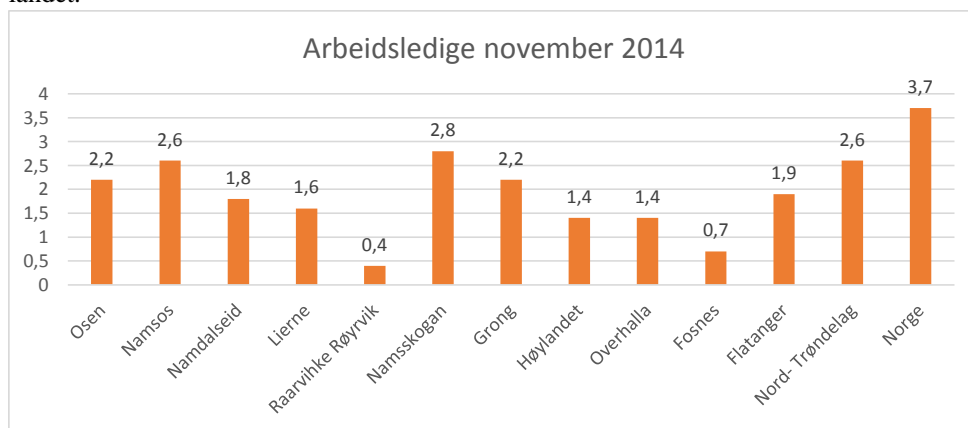
4.1 Andelen yrkesaktive

Figuren under viser sysselsatte i hver enkelt kommune i alderen 15-74 år. Andelen sysselsatt i Nord- Trøndelag og i hele landet er også tatt med.

Når det gjelder sysselsetting ligger de fleste kommunene rundt både snittet i Nord- Trøndelag (67,8) og landsgjennomsnittet (68,6). Lierne og Høylandet har høyest sysselsetting med henholdsvis 75% og 76,9 % av befolkningen i alderen 15- 74 år. Fosnes har lavest sysselsettingen med 63, 5 prosent.

Figuren under viser arbeidsledigheten i hver enkelt kommune, samt Nord- Trøndelag og hele landet.

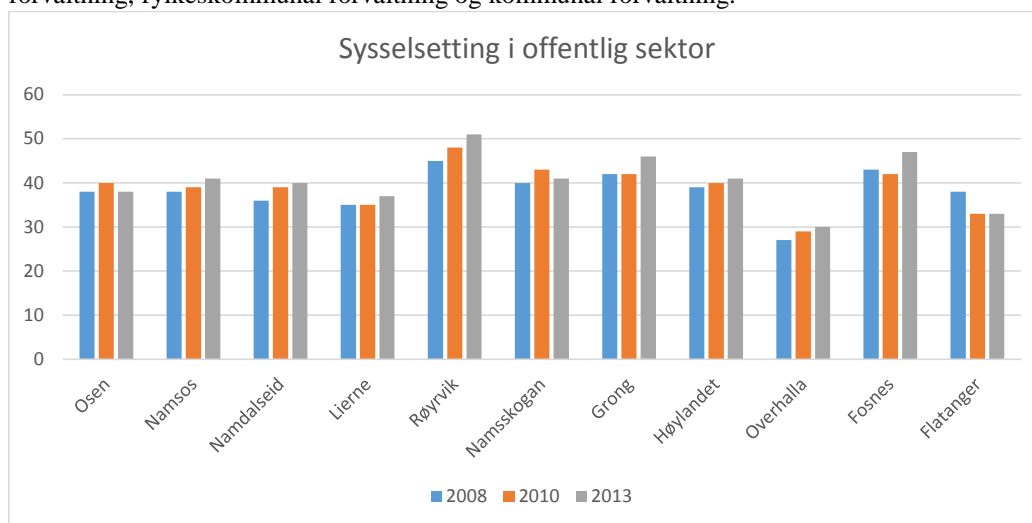

Arbeidsledigheten i alle kommunene er lav. Namsskogan med 2,8 % ledighet er den eneste kommunen som er over snittet i Nord- Trøndelag (2,6%), men under landsgjennomsnittet på 3,7 %. Røyrvik er den kommunen med absolutt lavest arbeidsledighet med 0,4 %.

4.2 Sysselsetting i offentlig sektor

I mange av disse kommunene er den offentlige sysselsettingen stor. Grafen under viser sysselsetting i offentlig sektor; utvikling i perioden 2008, 2010 og frem til 2013.

Sysselsettingen er angitt i % av total sysselsetting²³. Offentlig sektor er summen av statlig forvaltning, fylkeskommunal forvaltning og kommunal forvaltning.

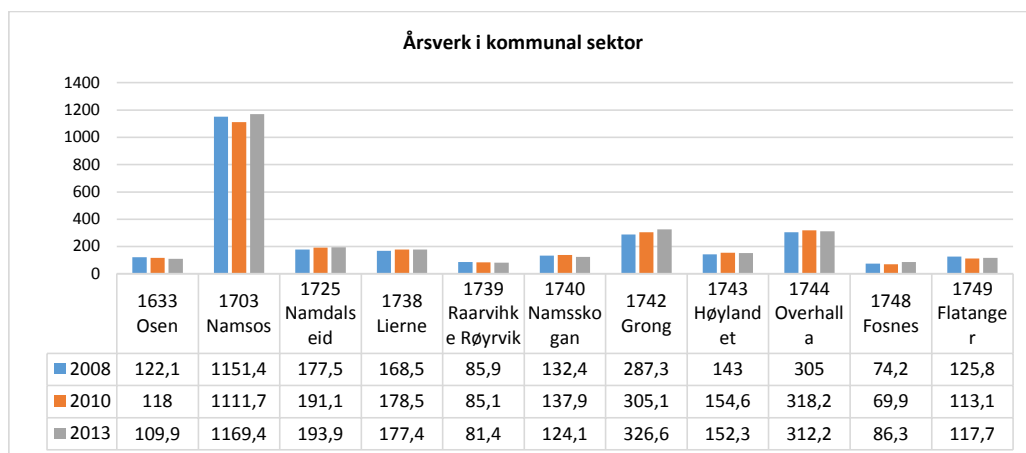

Den offentlige sysselsettingen er i stor grad kommunal sektor med administrasjon, helse og sosialtjenester og undervisning som de største sektorer. Namsos har i tillegg HINT, Sykehuset Namsos og Olav Duun Videregående som bidrar til den offentlige sysselsettingen, også Grong har videregående skole.

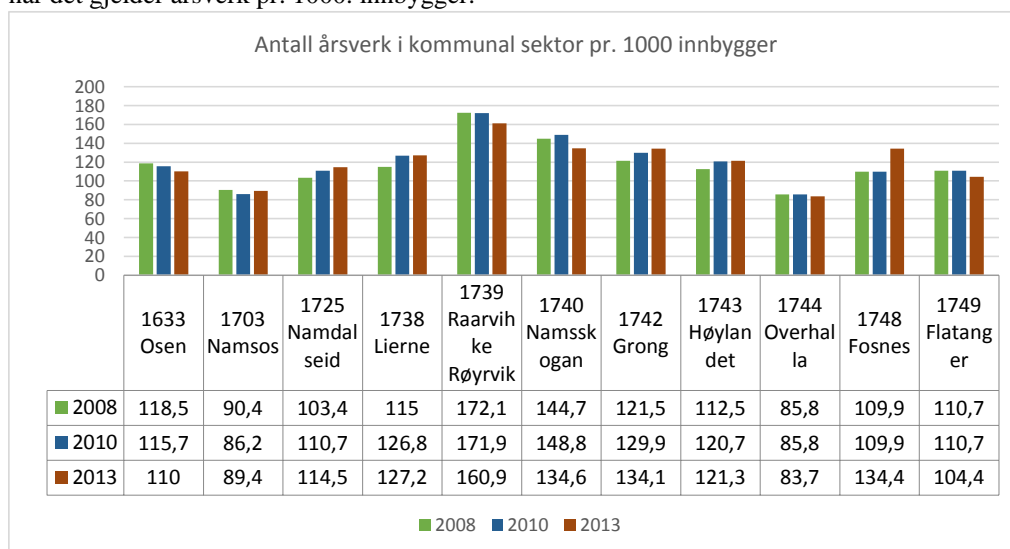
Røyrvik som den minste av kommunene er den som har størst offentlig sysselsetting, og den har økt i perioden fra 2008. Overhalla har minst andel av sysselsettingen i offentlig sektor, selv om tendensen er at den er svakt økende i perioden. Flatanger er den eneste kommunen som har nedgang fra 2008.

Tabellene under viser antall årsverk i kommunal og utviklingen fra 2008 og frem til i dag samt en sammenligning av årsverk pr 1 000 innbyggere. En oversikt over hvordan disse årsverkene fordeler seg innen de ulike sektorene er vedlagt som vedlegg nr 3.

²³ Data hentet fra SSB tabell 07979- Sysselsatte per 4. kvartal, etter bosted, arbeidssted, næring (SN2007) og sektor (K)

Figurene både over og under gjelder årsverk i kommunal sektor, med utvikling i perioden 2008, 2010 og 2013. Den over viser totalantallet sysselsatte. Her ser vi at antallet holder seg nokså stabilt i de fleste kommunene. Figuren under viser antall årsverk pr 1000. innbygger og gir således mulighet til sammenligninger mellom kommunene. Her er det Røyrvik som har høyest antall årsverk i forhold til innbyggertall, mens Overhalla ligger lavest når det gjelder årsverk pr. 1000. innbygger.

4.3 Fremtidig tjenestebehov

Tabellene under viser anslått framtidig tjenestebehov i ulike sektorer basert på SSBs MMMM alternativ. ²⁴ I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2013. Tjenestedataene er hentet fra KOSTRA 2013. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.

²⁴ Data fra verktøyet «Ny- kommune»

4.3.1 Barnehage

Tabellen under viser framtidig tjenestebehov i barnehage i årsverk per 1000 innbyggere 20-66 år.

	2013	2020	2040
SAMLET	27,6	26,0	28,1
osen	32,1	34,7	40,9
Namsos	26,3	24,8	25,5
Namdalseid	24,9	25,2	26,3
Lierne	32,3	27,1	29,3
Røyrvik	35,1	40,3	33,3
Namsskogán	37,0	32,9	40,7
Grong	30,8	26,2	30,1
Høylandet	30,0	32,7	30,7
Overhalla	24,6	26,0	28,4
Fosnes	35,6	30,1	46,6
Flatanger	22,6	15,2	27,2

4.3.2 Grunnskole

Tabellen under viser anslått framtidig tjenestebehov i grunnskolen i årsverk per 1000 innbyggere 20-66 år.

	2013	2020	2040
SAMLET	26,5	26,0	27,2
osen	25,0	23,2	28,0
Namsos	28,0	27,1	27,0
Namdalseid	20,8	20,8	20,3
Lierne	16,2	18,5	20,7
Røyrvik	21,1	20,2	19,0
Namsskogán	30,8	28,7	35,6
Grong	23,6	22,1	22,4
Høylandet	38,6	32,7	40,4
Overhalla	29,2	28,6	30,4
Fosnes	22,9	33,1	33,9
Flatanger	16,5	21,3	25,4

4.3.3 Pleie og omsorg

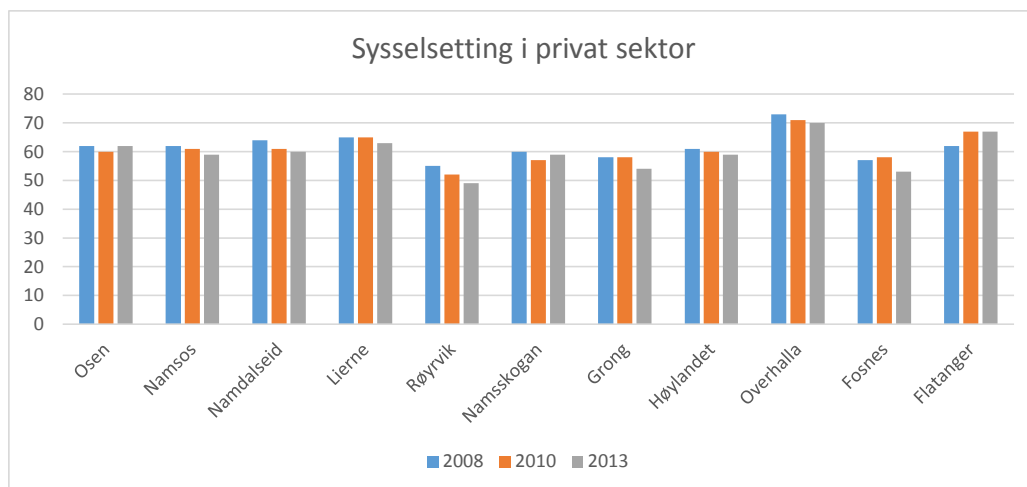
Tabellen under viser anslått framtidig tjenestebehov innen pleie og omsorg i årsverk per 1000 innbyggere 20-66 år.

	2013	2020	2040
SAMLET	65,4	71,2	97,0
OSEN	71,4	73,4	114,0
NAMSOS	55,3	60,1	84,0
NAMDALSEID	96,7	104,2	144,4
LIERNE	92,0	115,4	172,4
RØYRVIK	98,2	116,9	166,7
NAMSSKOGAN	110,9	125,3	183,2
GRONG	66,5	67,1	83,1
HØYLANDET	85,8	112,1	132,5
OVERHALLA	46,8	48,9	66,3
FOSNES	84,0	108,4	165,3
FLATANGER	78,2	80,5	141,3

4.4 Sysselsetting i privat sektor

Grafen under viser sysselsettingen i privat sektor. Privat sektor er privat sektor og offentlige foretak. Sysselsettingen er angitt i % av total sysselsetting.

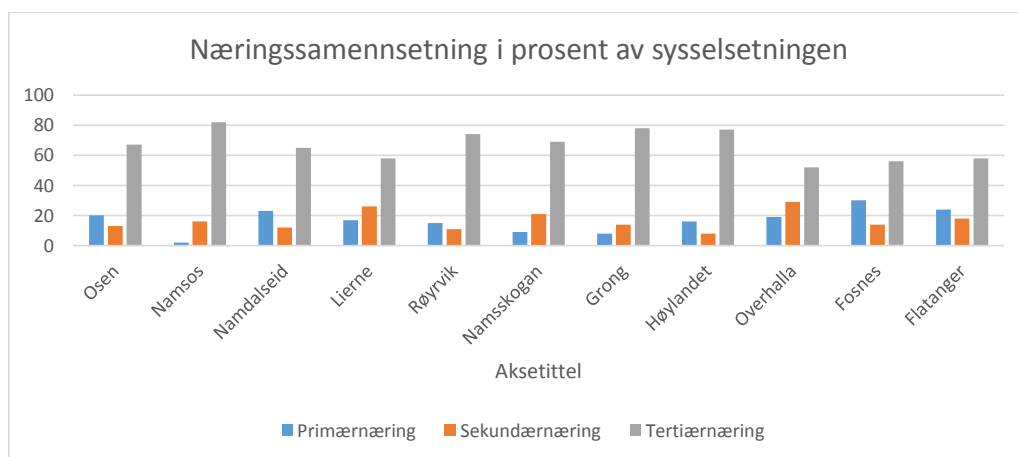
Sysselsettinga i privat sektor blir da motsatt i forhold til den offentlige, med Røyrvik som den kommunen med lavest privat sysselsetting og Overhalla med høyest. Flatanger er den eneste kommunen som har vekst i privat sysselsetting fra 2008. En fullstendig oversikt over hvordan sysselsettingene er fordelt på ulike næringer gis under kap.4.5. Næringssammensetting

Det er betydelig forskjeller i næringsstrukturen i de 11 kommunene vi her tar for oss. Det ser vi også i de tidligere deler i denne faktainnsamlingen, med at de mindre kommunene bl.a. har en betydelig større andel offentlig sysselsetting. Dette kapitlet henger på mange måter sammen med det forrige som tok for seg arbeidsmarkedet. Mens det forrige kapitlet hadde fokus på andelen av yrkesaktive vil dette fokusere mer på sysselsettingen i de ulike næringene.

4.5 Næringssammensetting

Figuren under viser næringssammensettingen i de ulike kommunene fordelt på primær-, sekundær og tertiærnæring.

- Primærnæring: virksomheter innenfor jordbruk, skogbruk, fiske, pelsdyr eller reindrift.
- Sekundærnæring: Bearbeiding og foredling av råvarer. Næringsgruppen omfatter bergverk, vareproduserende industri, vann- og kraftforsyning, bygg og anlegg.
- Tertiærnæring: Distribusjon av varer og tjenester

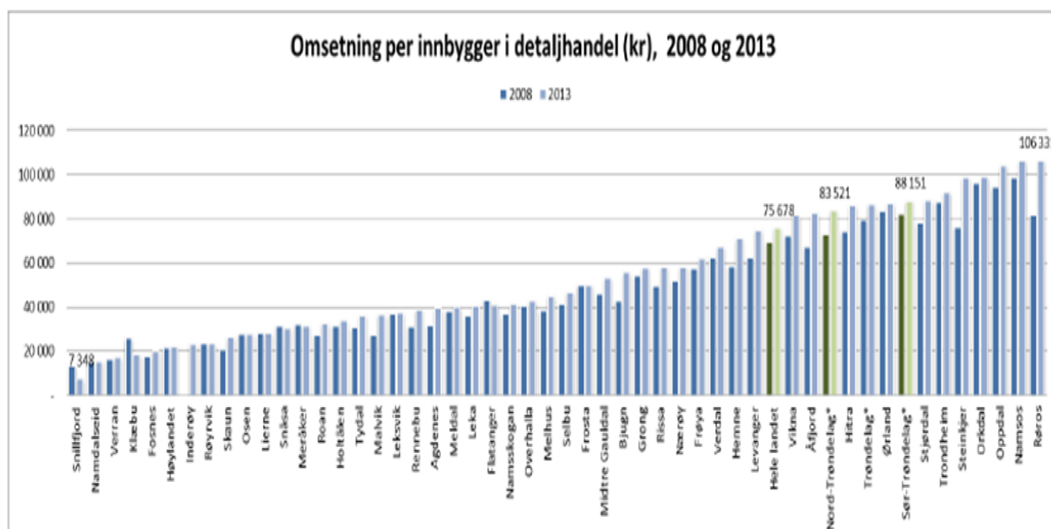

	Jordbruk	Skogbruk	Total jordbruk og skogbruk	Andel av total sysselsetning
Steinkjer	579	49	628	6,0 %
Namsos	72	21	93	1,3 %
Meråker	42	26	68	7,4 %
Stjørdal	266	47	313	2,8 %
Frosta	193	4	197	20,7 %
Leksvik	112	10	122	8,6 %
Levanger	514	14	528	5,6 %
Verdal	333	15	348	5,1 %
Verran	45	6	51	4,7 %
Namdalseid	111	20	131	20,5 %
Snåase	172	22	194	21,7 %
Lierne	59	49	108	16,8 %
Raarvihke	25	5	30	14,2 %
Namsskogan	31	6	37	9,2 %
Grong	75	24	99	8,3 %
Høylandet	65	13	78	14,3 %
Overhalla	232	36	268	18,6 %
Fosnes	36	2	38	15,4 %
Flatanger	41	-	41	8,2 %
Vikna	60	1	61	2,4 %
Nærøy	187	8	195	10,1 %
Leka	60	-	60	23,0 %
Inderøy	220	16	236	10,4 %
Nord-Trøndelag	3 530	394	3 924	6,2 %
Osen	30	5	35	9,0 %

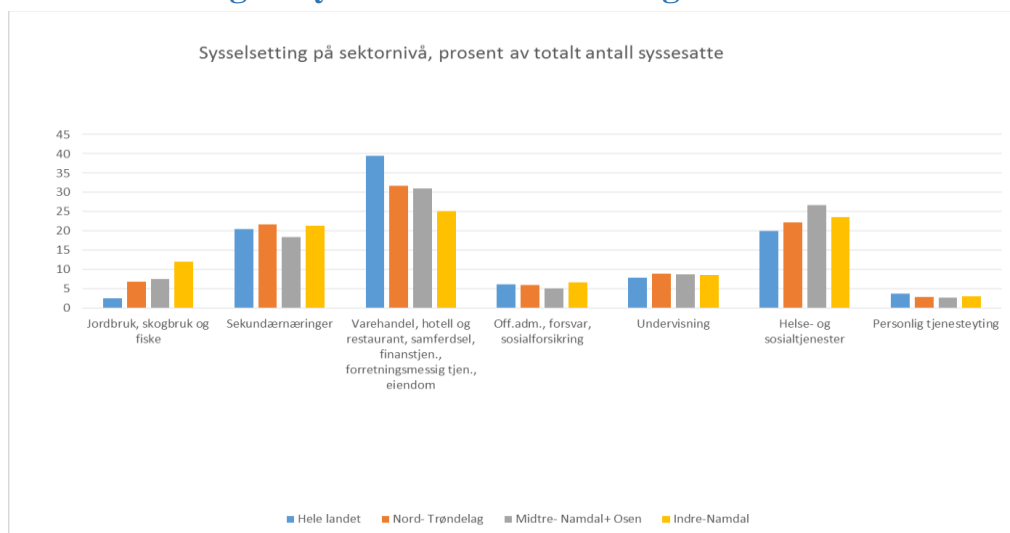
Tabellen over viser antallet sysselsatt i jord og skogbruk og andelen dette samlet utgjør av den totale sysselsetningen.

Tertiærnæringen dominerer i alle kommuner, og Namsos er her naturligvis størst. Namsos er handels- og serviceby for hele regionen og har en detaljhandel på 106 103 kr pr innbygger. Dette er høyest omsetning i Nord- Trøndelag.

Figuren under er hentet fra «Trøndelag i tall» og viser detaljhandelen på kommunenivå, på fylkes- og landnivå. Namsos har nest størst omsetning pr innbygger i Trøndelag, kun slått av Røros. I og med at Namsos ikke har spesielt stor andel av omsetningen knyttet til turisme, gir dette et uttrykk for Namsos sin rolle som regionby i forhold til handel.

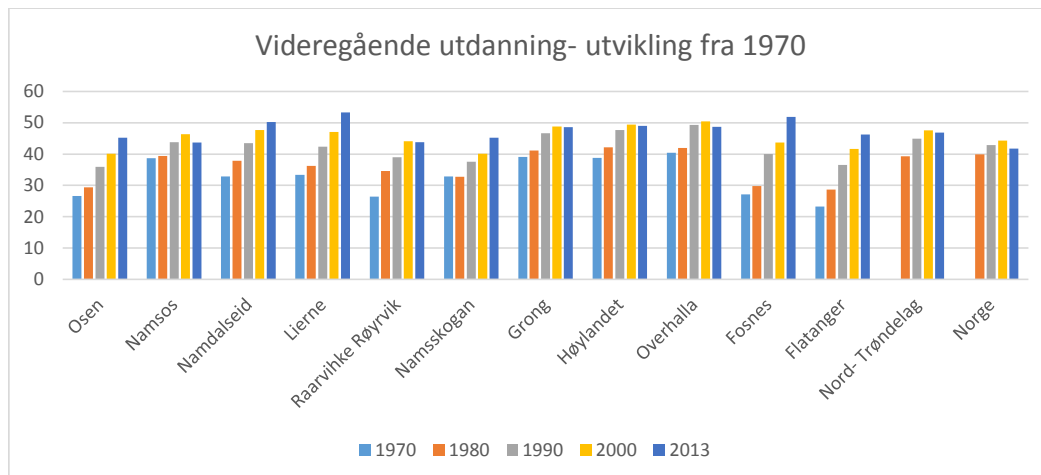
4.6 Fordeling av sysselsatte i ulike næringer

Figuren viser fordeling av sysselsatte i ulike sektorer²⁵. I vedlegg ligger en kommunevis oversikt der sysselsatte er fordelt på ulike sektorer.

4.7 Utdanningsnivå

Figuren under viser hvor stor andel av befolkningen i alderen 16 år og oppover som har videregående utdanning som høyeste oppnådde utdanning. Figurene viser hver enkelt kommune, Nord- Trøndelag og totalt i Norge. Her er nivået «Påbygging til videregående utdanning» inkludert, dette omfatter utdanninger som bygger på videregående skole, men som ikke er godkjent som høyere utdanning.²⁶ Tall for 1970 for Nord- Trøndelag og Norge er ikke tilgjengelig på SSB.

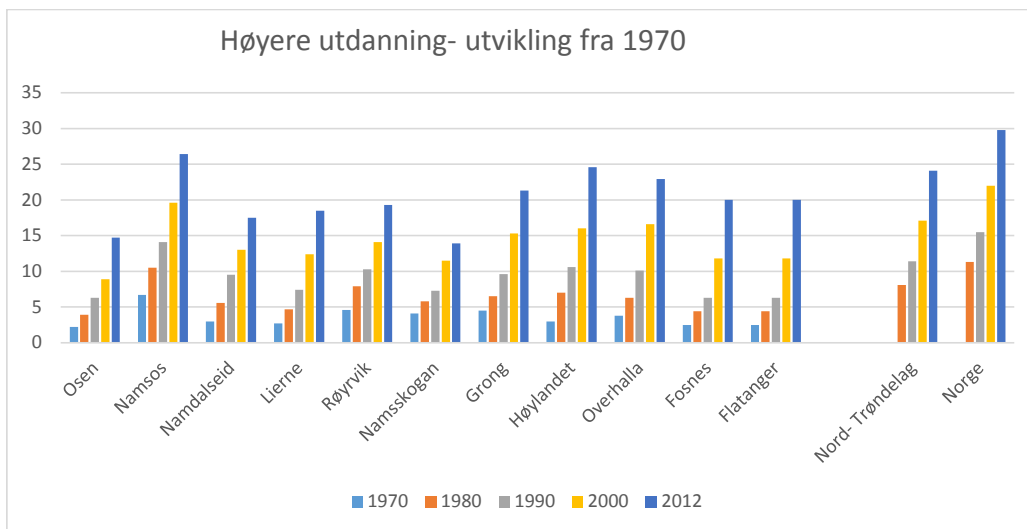

Tendensen fra 1970 har vært en økning i prosent av befolkningen med videregående utdanning. I 2013 ser vi at det både på landsbasis og i Nord- Trøndelag går noe ned. Den samme tendensen ser vi også i noen av kommunene. Går vi videre til neste figur, som viser høyere utdanning, ser vi at de samme kommunene har en relativt større økning enn de kommunene som fortsatt øker andelen med videregående utdanning.

Figuren under viser hvor stor andel av befolkningen fra 16 år og oppover med høyere utdanning på kommunenivå, i Nord- Trøndelag og totalt i Norge. Her er både høyere utdanning kort (utdanning t.o.m. 4 år) og høyere utdanning lang (utdanninger på mer enn 4 år, samt forskerutdanning) med. Tall for 1970 for Nord- Trøndelag og Norge er ikke tilgjengelig på SSB.

²⁵ SSB

²⁶ SSB- Tabell: 09429: Personer 16 år og over, etter kjønn og utdanningsnivå. Absolutte tall og prosent (K)- Forklaring til tallene

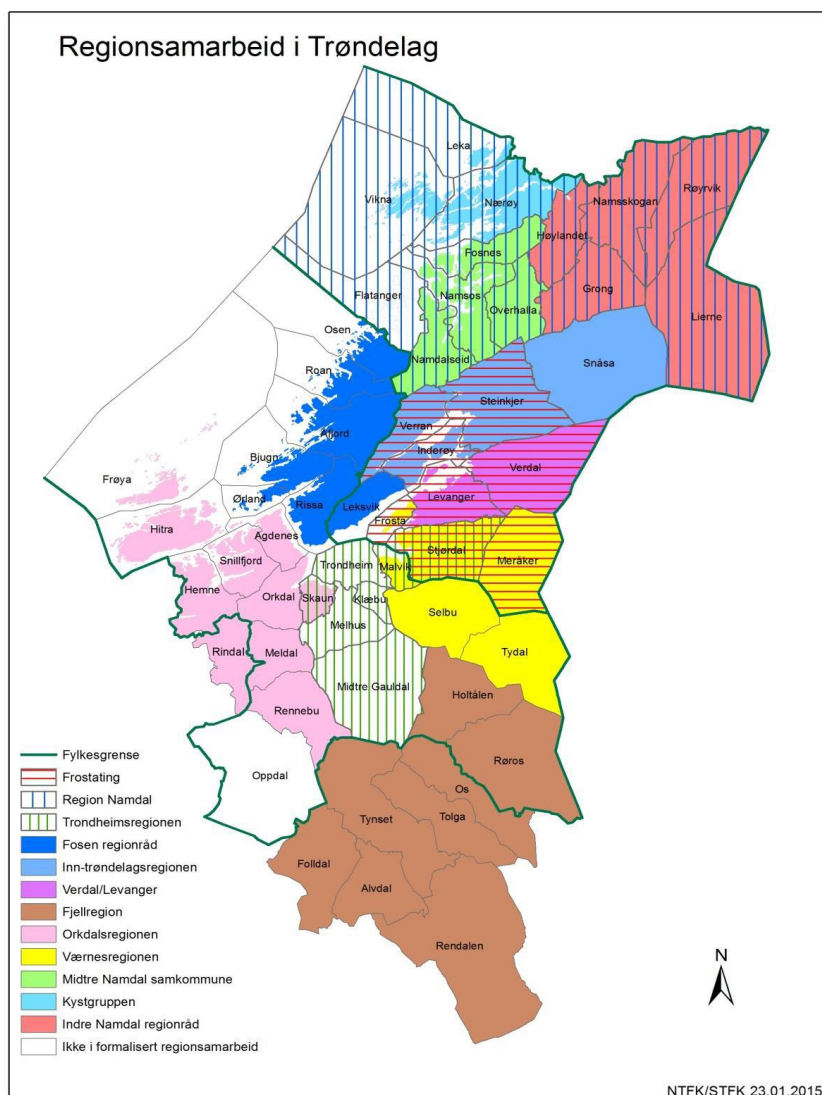
Tendensen her er at en stadig større del av befolkningen tar høyere utdanning, men alle kommunene ligger under landsgjennomsnittet. Kun Namsos er over snittet i Nord- Trøndelag, mens Høylandet er på omtrent samme nivå. Hva dette har å si for utviklingen av regionen er noe som må med i en videre analyse. Det hevdes i dag at verdiskaping er størst i de områder hvor man finner en størst andel av høyere utdanning. Etablerere har et høyere utdanningsnivå enn gjennomsnittet i befolkningen.²⁷

Nærheten til HINT er viktig for regionen, dette har ført til at kommunene i stor grad har den kompetanse de har behov for særlig innen pleie og omsorg. Mange har benyttet de desentraliserte utdanningstilbudene, og har dermed tatt høyere utdanning uten at det har vært nødvendig å flytte.

²⁷ Spilling (2006)

5 Interkommunalt samarbeid

Kartet under viser regionsamarbeid i Trøndelag²⁸. Flatanger er den eneste kommunen som ikke har en formell tilknytning til et regionråd eller samkommune. Osen er medlem av Fosen Regionråd.

Regionen har som oversikten over viser utstrakt interkommunalt samarbeid, i.flg NIVI Analyse²⁹ kanskje det mest utviklede og systematiserte samarbeidet i Norge. Under følger en oppstilling av interkommunalt samarbeid i regionen.³⁰ I tillegg til det som er oppført i tabellen er det utstrakt faglig nettverkssamarbeid i alle 3 regioner.

²⁸ Sør-Trøndelag fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune (2015)

²⁹ Vindsand og Langset (2012)

³⁰ Vindsand og Langset (2012), Fosenportalen, INR-hjemmeside, MNS hjemmeside, innspill fra rådmenn.

	Tjeneste	Type samarbeid	Ansvarlig leverandør	Rørvik	Namsskogan	Lierne	Grong	Høylandet	Overhalla	Namsos	Namdalseid	Fosnes	Flatanger	Osen	Andre involverte, kommentarer
1.	Byer i Midt-Norge	Politisk/ adm. samarbeid								X					9 byer i Midt-Norge
2.	Region Namdal	Politisk samarbeid		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	A	Osen assosiert medlem
3.	Indre Namdal regionråd	Regionråds-samarbeid etter Kom.l. §27		X	X	X	X	X							Forvalter bl.a. felles næringsfond
a.	PPT Indre Namdal	Vertskommunesamarbeid, Kom.l. kap 5A	Grong	X	X	X	X	X							Snåsa
b.	Indre Namdal barnevern	Vertskommune	Grong	X	X	X	X	X							Snåsa
c.	Legevakt	Vertskommune	Grong	X	X	X	X	X							Legevakt kveld. Snåsa er med.
d.	Lønn	Vertskommune	Namsskogan	X	X	X	X								
e.	Tekniske tjenester	Vertskommune	Grong	X	X	X	X	X							Ulike avtaler med den enkelte kommune
f.	IKT Indre Namdal IKS	IKS		X	X	X	X	X							
4.	Midtre Namdal samkommune (MNS)	Samkommune etter Kom.l. kap 5B							X	X	X	X			Hjemmelen skal tas vekk fra 2020? Også regionråd for MNS-kommunene
a.	MNS skatteoppkreveren	Samkommune	MNS	V	V		V	X	X	X	X	V			V=Vertskommuneavtale
b.	MNS kommuneoverlege	Samkommune	MNS						X	X	X	X	V	V	V=Vertskommuneavtale. Osen deler folkehelse-koordinator
c.	MNS legevakt (kveld)	Samkommune	MNS						X	X	X	X	V	V	V=Vertskommuneavtale
d.	MNS legevakt og legevaktstelefon(LINA)	Samkommune	MNS	V	V	V	V	V	X	X	X	X	V	V	V=Vertskommuneavtale.
e.	MNS barnevern	Samkommune	MNS						X	X	X	X	V		V=Vertskommuneavtale
f.	MNS IKT	Samkommune	MNS						X	X	X	X	V		V=Vertskommuneavtale
g.	MNS PPT	Samkommune	MNS						X	X	X	X	V		V=Vertskommuneavtale
h.	MNS lønn og regnskap	Samkommune	MNS				V	X	X	X	X				Lønn, regnskap og innfordring
i.	MNS NAV	Samkommune	MNS						X	X	X	X			Sosiale tjenester i NAV, bostøtte og sosiale låneordninger
j.	MNS miljø og landbruk	Samkommune	MNS						X	X	X	X			
k.	MNS utvikling	Samkommune	MNS						X	X	X	X			Felles næringsutviklingsavdeling. Forvalter bl.a. felles

	Tjeneste	Type samarbeid	Ansvarlig leverandør	Rørvik	Namsskogan	Lierne	Grong	Høylandet	Overhalla	Namsos	Namdalseid	Fosnes	Flatanger	Osen	Andre involverte, kommentarer
															næringsfond
5.	Fosen regionråd	Regionråds-samarbeid etter Kom.l. §27												X	Sammen med Leksvik, Roan, Åfjord, Rissa, Bjugn og Ørland
a.	Fosen inkasso	Vertskommune	Rissa											X	Rissa vertskommune
b.	Fosen regnskap	Vertskommune	Bjugn											X	Bjugn vertskommune
c.	Fosen lønn	Vertskommune	Åfjord											X	Åfjord vertskommune
d.	Fosen låneadministrasjon	Vertskommune	Rissa											X	Rissa vertskommune
e.	Kemnerkontoret for Fosen	Vertskommune	Leksvik											X	Leksvik vertskommune
f.	Fosen IKT	Vertskommune	Rissa											X	Rissa vertskommune
g.	NAV Nord-Fosen	Vertskommune	Åfjord											X	Åfjord vertskommune
h.	PPT for Nord-Fosen	Vertskommune	Åfjord											X	Åfjord vertskommune
i.	Fosen barneverntjeneste	Vertskommune	Rissa											X	Rissa vertskommune
j.	Fosen kommune-revisjon IKS	IKS												X	Sammen med 6 andre Fosen kommuner
k.	Fosen kontrollutvalgssekretariat IKS	IKS												X	Sammen med 6 andre Fosen kommuner
6.	Arkiv Trøndelag IKS	IKS		X	X	X	X	X						X	Sammen med 34 andre kommuner og fylkeskommuner
7.	KomRev Trøndelag IKS	IKS		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Sammen med 15 andre kommuner.
8.	KomSek Trøndelag IKS	IKS		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Sammen med 15 andre kommuner.
9.	Krisesenteret i NT			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Sammen med 12 andre kommuner.
10.	Senter mot incest og seksuelle overgrep			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Sammen med 14 andre kommuner. Osen har avtale med senter i Trondheim.
11.	Nord-Trøndelag 110-sentral			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Sammen med 13 andre kommuner. 110-sentr.er mottaks-sentral for trygghets-alarmer for IN/MN

	Tjeneste	Type samarbeid	Ansvarlig leverandør	Rørvik	Namsskogan	Lierne	Grong	Høylandet	Overhalla	Namsos	Namdalseid	Fosnes	Flatanger	Osen	Andre involverte, kommentarer
12.	Skogbrann-avtale i NT			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
13.	MNA IKS	IKS					X	X	X	X	X	X	X	X	
14.	Renovasjon			X	X	X									Kjøp av tjeneste fra privat leverandør
15.	Namdal rehabilitering IKS	IKS		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Sammen med 4 kommuner i YN
16.	EiNa			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Etterutdanningsnettverk sammen med 7 kommuner, HiNT og HNT
17.	Skjenkekontrollen i Namdal			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Sammen med YN. Osen har avtale med NOKAS, Verdal
18.	Indre og Midtre Namdal oppvekst	Interkommunalt samarbeid		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Olav Duun vgs og Grong vgs
19.	Namdal IUA			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Osen deltar i tilsvarende for Sør-Trøndelag
20.	Indre Namdal veterinæravtjeneste		Grong dyre-klinikk	X	X	X	X								
21.	Logoped-tjeneste		Namdal Rehabiliterings-senter	X	X	X	X	X							
22.	Legetjeneste for Grong og Namsskogan	Vertskommune	Grong		X	X									
23.	Jordmor	Vertskommune	Namsskogan		X	X									
24.	Innkjøps-samarbeid			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		Sammen med 5 andre kommuner og fylkeskommunen
25.	Museet Midt IKS	IKS			X	X	X		X	X		X			Sammen med Vikna og Nærøy
26.	Arbeidsgiverkontrollen INVEST						X								Vertskommuneavtale med Steinkjer
27.	Inn-Trøndelag Brannvesen IKS	IKS		X		X					X			X	Sammen med kommuner på i INVEST-samarbeidet
28.	Nam Namdalen AS	AS		X	X		X	X	X	X	X	X			Sammen med Vikna og Nærøy
29.	Visit Namdal SA														Destinasjonsselskap der Namdalskommunene inviteres inn som deleiere
30.	MN-Vekst AS	AS								X	X		X		Arbeidsmarkedsbedrift
31.	Namas Vekst	AS			X	X	X	X	X						Arbeidsmarkeds-

	Tjeneste	Type samarbeid	Ansvarlig leverandør	Rørvik	Namsskogan	Lierne	Grong	Høylandet	Overhalla	Namsos	Namdalseid	Fosnes	Flatanger	Osen	Andre involverte, kommentarer
	AS														bedrift
32.	Fosen Vekst AS	AS												X	Arbeidsm.bedrift sammen med Åfjord
33.	Midtre Namdal kirkelige fellesråd								X	X		X	X		

Regionen har en lang tradisjon med å løse oppgaver i fellesskap. At regionen har mange små kommuner har gjort interkommunalt samarbeid absolutt nødvendig. En av regjeringens begrunnelser for kommunereformen er at nettopp behovet for utstrakt interkommunalt samarbeid viser at det er behov for større kommuner. Forslaget om fjerning av samkommunehjemmelen i kommuneloven må sees i denne konteksten. En stor IN/MN-kommune vil åpenbart redusere behovet for interkommunale ordninger drastisk. Alle ordninger knyttet til regionråd og MNS vil da inngå i den nye kommunen. Den nye store kommunen vil også kunne være vertskommune for andre kommuner (eks for kommune(r) i Ytre Namdal).

Det er også demokratiske utfordringer med interkommunale organisasjoner³¹. Spesielt har kritikken vært rettet mot IKS'er, og det er hevdet at større kommuner kan redusere behovet for IKS'er. Det er i listen 10 IKS'er. Oppgavene i flere av disse kan være mulig å organisere som ordinær virksomhet i en stor kommune og dermed underlegges normal politisk kontroll. Aktuelt kan være IKT, brannvern, renovasjon, arkiv og rehabilitering.

³¹ Dokumentert i flere forskningsrapporter, bl.a. Leknes et.al (2013).

6 Kommuneøkonomi

6.1 Regnskapstall 2013

I denne faktainnsamlingen gjengis nøkkeltall som er fra KOSTRA, fra fylkesmannen i Nord-Trøndelag og fra www.nykommune.no. Enkelte tall er hentet fra kommunenes budsjett. Tabellen på neste side gjengir nøkkeltall fra kommuneregnskapene 2013.³² IN/MN har ingen kommuner på Robek-listen. Alle kommunene har samme arbeidsgiveravgift, 5,1 %.

6.1.1 Driftsinntekter

Driftsinntektene er summen av skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd til løpende drift og gebyrer/salg- og leieinntekter.

Fordelt pr. innbygger er driftsinntektene for kommunene slik tabellen viser (tallene vises i 1000 kroner).

Driftsinntekter pr. innbygger er lavest i Overhalla med 80 000, mens de er høyest i Røyrvik med 161 000. Den store variasjonen i inntekt pr. innbygger i kommunene kan delvis forklares med at Namsos og Overhalla ikke mottar småkommunetilskudd, og at de fire kommunene som har høyest inntekt pr. innbygger har til dels store inntekter knyttet til eiendomsskatt på kraftverk. Det vises til oversikt og tabeller som viser dette i de påfølgende sidene.

Kommune	Per innbygger (1 000-kroner)
Samlet	96
Lierne	120
Røyrvik	161
Grong	127
Namsskogan	133
Høylandet	102
Overhalla	80
Namsos	84
Fosnes	118
Namdalseid	101
Flatanger	99
Osen	102

6.1.2 Driftsresultat

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for den økonomiske balansen i kommunene. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunene har til disposisjon til avsetninger og investeringer.

Netto driftsresultat varierte i 2013 fra -2,7 % (Namsskogan) til 5,0 % (Namdalseid).

Netto driftsresultat og akkumulert underskudd (se neste side) måler balansen i kommunenes økonomi. Kommuneloven pålegger kommunene å planlegge driften innenfor økonomisk balanse, og loven pålegger korreksjonshandlinger dersom ubalanse oppstår. Tallene for økonomisk balanse sier svært lite om kommunen har en romslig økonomi, men de sier noe om kommunen har klart å tilpasse aktivitet til inntektene.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag v/Helge Holte sier følgende:

Det er vår klare oppfatning at ingen av kommunene i Namdalen har en ubalanse som er så stor at den er relevant i et 50-årsperspektiv. Ubalansen i Namsos vurderer vi som en ettårskorreksjon. Vi forventer (og har erfaringer for) at omstillingstakt på 2% av driftsinntekter er både forsvarlig og gjennomførbart.³³

³² Kostra og tall fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

³³ Mail av 02.02.15

Regnskapene 2013 for kommunene

Tall i 1000 kr

Kommune	§ 60 Robek	Driftsregnskapet			Balansen			Nøkkeltall regnet i % av driftsinntekter			
		Driftsinntekter	Netto drifts resultat	Regnskaps resultat (mer/mindre forbruk)	Akkumulert resultat 01.01	Akkumulert resultat 31.12	Disposisjons fond 31.12	Netto driftsres i %	Akkumulert resultat i %	Disp.fond i %	2% netto driftsres utgjør
Namsos		1 058 986	-11 621	-7 118	-	-7 118	7 665	-1,1 %	-0,7 %	0,7 %	21 180
Namdalseid		164 731	8 249	3 723	556	3 723	6 390	5,0 %	2,3 %	3,9 %	3 295
Lierne		163 893	5 239	352	1 222	352	7 642	3,2 %	0,2 %	4,7 %	3 278
Røyrvik		79 865	396	-	-	-	1 600	0,5 %	0,0 %	2,0 %	1 597
Namsskogan		121 859	-3 277	-108	-	-108	2 069	-2,7 %	-0,1 %	1,7 %	2 437
Grong		306 344	6 882	1 385	3 542	1 385	26 854	2,2 %	0,5 %	8,8 %	6 127
Høylandet		125 709	5 013	3 878	-	3 878	6 637	4,0 %	3,1 %	5,3 %	2 514
Overhalla		292 485	9 286	706	1 249	706	13 544	3,2 %	0,2 %	4,6 %	5 850
Fosnes		74 574	-222	920	170	920	2 676	-0,3 %	1,2 %	3,6 %	1 491
Flatanger		108 969	1 095	-1 087	831	-1 087	4 697	1,0 %	-1,0 %	4,3 %	2 179
Osen		101 560	3 569	2 111	2 139	2 111	4 265	3,8 %	2,1 %	4,2 %	4 033
Summer		2 598 975	24 609	4 762	7 570	2 651	79 774	0,9 %	0,1 %	3,1 %	51 980

6.1.3 Akkumulert resultat

Akkumulert resultat vil tilsvare et regnskapsmessig mer/mindreforbruk. Dette vil si sammenlignet med det vedtatte, balanserte budsjettet.

6.2 Lånegjeld

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler, i prosent av brutto driftsinntekter for samme kommune.

Netto lånegjeld varierte fra 39,30 % i Osen til 79,20 % i Grong. Lav lånegjeld kan bety at kommunen står foran store investeringer, mens høy lånegjeld kan bety at kommunen har gjennomført nødvendige investeringer.

Det er ikke vurdert hva lånegjelden i den enkelte kommune er knyttet til, eller om investeringene har ført til billigere drift ved at nye bygg er billigere å drifte enn gamle. Det er heller ikke kartlagt hvor stor andel av gjelda den enkelte kommune mottar rentekompensasjon for.

Kommune	Netto lånegjeld 2013
Samlet	68,20 %
Lierne	63,50 %
Røyrvik	57,60 %
Grong	79,20 %
Namsskogan	53,10 %
Høylandet	42,70 %
Overhalla	70,10 %
Namsos	72,50 %
Fosnes	47,10 %
Namdalseid	76,40 %
Flatanger	62,10 %
Osen	39,30 %

6.3 Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er en frivillig kommunal skatteform. Eiendomsskatt er i praksis den eneste store inntektskilden som kommunene selv kan påvirke. Det er kommunestyret som avgjør om kommunen skal ha eiendomsskatt. Eiendomsskatteloven §3 sier følgende:

«§ 3. Kommunestyret kan skrive ut eiedomsskatt på anten

- a) faste eiedomar i heile kommunen, eller
- b) faste eiedomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, eller
- c) berre på verk og bruk i heile kommunen, eller
- d) berre på verk og bruk og annan næringsseigedom i heile kommunen, eller
- e) eiedom både under bokstav b og c, eller
- f) eiedom både under bokstav b og d, eller
- g) faste eiedomar i heile kommunen, unnateke verk og bruk og annan næringsseigedom.»

Eiendomsskatten skal være minst 2 promille og ikke mer enn 7 promille av taksten. Tabellen viser vedtatt skattesats i kommunene for 2015³⁴

. Satsen for 2013 er i parentes, dersom denne er endret, siden det er satsen for 2013 som er grunnlaget for inntekten i 2013. Tallene på satser er i promille, tallene på inntekt er i 1000 kroner. Kommunene har også mulighet til å innføre bunnfradrag for boliger og fritidseiendommer. 5 kolonne viser at ingen av kommunene har benyttet seg av det (pr.2014). I siste kolonne er årstallet for når siste taksering trådte i kraft.

³⁴ Kilde: KOSTRA, kommunenes budsjett, opplysninger fra kommunene

Kommune	Hele kommunen 2015 (2013)	Verker/bruk	Inntekt 2013	Bunnfradrag (2014)	Siste taksering trådte i kraft
Samlet			76 590		
Lierne	2	7	4 834		2011/2015
Røyrvik		7	4 061		2010
Grong	5 (4)	7	15 338	Nei	2010
Namsskogan		7	17 168		2006
Høylandet		7	722		2011
Overhalla	4	7	6 294	Nei	2011
Namsos	7 (4)		21 263	Nei	2008
Fosnes		7	658		2013
Namdalseid	6,5 (4,5)	7	3 784	Nei	2013
Flatanger	3,5 (2,5)		2 468	Nei	2012
Osen	2		0		2015

Kommunene har variasjoner i hvordan de praktiserer eiendomsskatt. For 2013 varierte det fra ingen eiendomsskatt i Osen til Namdalseid som hadde 4,5 promille (7 promille på verker og bruk). For 2015 vil satsen i Osen være 2 promille og i Namsos vil den være 7 promille. Inntekten på eiendomsskatt varierte fra 0,- i Osen til kr.21 263 000,- i Namsos (2013). En ny kommune må harmonere satsene på eiendomsskatt og det finnes muligheter til økte inntekter på eiendomsskatt.

I vurderingen av nivå på faktisk utlignet eiendomsskatt er det i tillegg til selve skattesatsen også nødvendig å se nærmere på takstene som danner grunnlaget for beregningen av skatten. Her eksisterer det ingen samlet tilgjengelig oversikt over praksis i de enkelte kommuner utover årstall for når takstene ble satt og evt. bunnfradrag. En nærmere kartlegging er vurdert som en naturlig del av en eventuell senere utredning og representerer et forhold det bør sees nærmere på.

6.4 Kraftinntekter

Vertskommuner for vannkraftanlegg har lovhjemlede rettigheter til: konsesjonsavgift, konsesjonskraft, eiendomsskatt og naturressursskatt. Eiendomsskatt er omtalt i forrige kapittel. For kraftkommunene er dette eiendomsskatt fra «verker og bruk».

6.4.1 Konsesjonsavgift

I enhver konsesjon for erverv av fallrettigheter eller regulering av vassdrag blir konsesjonæren pålagt å betale de berørte kommuner konsesjonsavgift. Avgiften beregnes på grunnlag av kraftverkets produksjonskapasitet. Konsesjonsavgiften skal inngå i et fond der fondsmidlene skal benyttes som støtte til det lokale næringslivet. Tabellen viser hva konsesjonsavgiftene til kommunene omfattet av denne utredningen³⁵.

Kommune	Konsesjonsavgift
Samlet	14 785 000
Lierne	2 857 000
Røyrvik	8 400 000
Namsskogan	2 750 000
Grong	420 000
Overhalla	358 000

³⁵ Kilde, *Budsjett 2015 for Røyrvik kommune, Budsjett 2015 for Grong kommune, Budsjett 2015 for Namsskogan kommune, Budsjett for 2015 for Lierne kommune, Budsjett 2015 for Overhalla kommune*

Samlet utgjør konsesjonsavgiften godt over 14 millioner kroner. Siden dette er knyttet til kraftverkenes produksjonskapasitet, vil ikke en kommunesammenslåing påvirke summen.

6.4.2 Konsesjonskraft

Konsesjonskraftordningen innebærer at konsesjonæren må avgi inntil 10 % av innvunnet kraftøkning for utbyggingen til vertskommunen til selvkost. Kommunens rett til konsesjonskraft er ytterligere begrenset til *forbruket til alminnelig elektrisitetsforsyning innenfor kommunens grenser til enhver tid*. Dersom forbruket er lavere enn 10 % tilfaller overskytende kraftmengde fylkeskommunen.

For 2014 var tallene for konsesjonskraft følgende:

Kommune	Samlet konsesjonskraft kWh	Forbruk i kommunen	Uttak konsesjonskraft	Uttak konsesjonskraft fylkeskommunen
Røyrvik	47 974 666	10 301 000	10 301 000	37 673 666
Namsskogan	42 398 049	17 324 000	17 324 000	25 074 049
Lierne	13 403 851	24 113 000	13 403 851	
Grong	12 129 271	39 772 000	12 129 271	
Sum	115 905 837	91 510 000	53 158 122	62 747 715

Tallene varierer fra år til år, både fordi produksjonen varierer og fordi forbruket i kommunene varierer. Inntektene varierer også, fordi kraftprisen varierer. Kommunene må betale en innmatingsavgift til konsesjonæren (kostnaden med å produsere kraften). *De fire kommunenes inntekt på salg av konsesjonskraft i 2014 utgjorde om lag 11 millioner kroner.* Ved en sammenslåing til større kommune som vil ha større forbruk av elektrisitetsforsyning innenfor kommunens grenser vil konsesjonskraften i sin helhet kunne tilfalle kommunen. Med utgangspunkt i tallene for 2014 ville en slik merinntekt ha utgjort nesten 12 millioner kroner.

6.5 Dagens inntektssystem

Kommunenes inntekter består i hovedsak av rammeoverføringer fra staten, skatteinntekter og inntekter fra gebyrer/avgifter. Inntektssystemet inneholder i tillegg tilskudd som er begrunnet ut fra regionalpolitiske målsettinger. I forbindelse med kommunereformen skal inntektssystemet gjennomgås:

³⁶Regjeringen legger opp til en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene i løpet av perioden. Gjennomgangen av inntektssystemet vil ses i sammenheng med kommunereformen. Dagens inntektssystem legger til grunn at smådriftsulempen er en ufrivillig kostnad for kommunene, og at denne kostnaden kompenseres fullt ut.

...

Behandlingen av smådriftsulempen vil bli vurdert som ett av flere elementer i den samlede gjennomgangen av inntektssystemet i lys av kommunereformen. I tillegg til at kommunene kompenseres for kostnadsforskjeller i tjenesteproduksjonen, inneholder inntektssystemet tilskudd som er begrunnet med regionalpolitiske målsettinger. Dette omfatter Nord-Norge- og Namdalstilskudd, småkommunetilskudd,

³⁶ Fra Prop 95 S (2013 – 2014) Kommuneproposisjonen 2015

distriktstilskudd Sør-Norge og storbytilskudd. Utformingen og omfang av de regionalpolitiske tilskuddene vil også bli vurdert som en del av gjennomgangen av inntektssystemet. Regjeringen ønsker at kommunene skal beholde mer av skatteinntektene enn i dag. Det tilsier at også skatteelementene i inntektssystemet og systemet for inntektsutjevning vurderes i gjennomgangen av inntektssystemet.

Dette betyr at det er stor usikkerhet knyttet både til småkommunetilskuddet, Namdalstilskuddet og skatteinntektene.

6.5.1 Småkommunetilskudd

Småkommunetilskudd gis til alle kommuner med under 3 200 innbyggere og, som i tillegg, har en gjennomsnittlig skatteinntekt pr. innbygger de siste tre år som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet. Småkommunetilskuddet er for 2015 kr. 5 475 000 pr kommune for kommuner utenfor tiltakssonen (Finnmark og Nord-Troms). Alle kommunene som omfattes av denne utredning, med unntak av Namsos og Overhalla, oppfyller vilkårene for småkommunetilskuddet.

6.5.2 Nord-Norge og Namdalstilskudd

Nord-Norge og Namdalstilskuddet er et distriktspolitisk virkemiddel som skal medvirke til å gi kommunene i Nord-Norge og Namdalen muligheter til å gi et bedre kommunalt tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet. Tilskuddet skal også medvirke til å gjøre det mulig å ha høy kommunal sysselsetting i områder med konjunkturavhengig næringsliv. Tilskuddet beregnes etter en sats pr. innbygger. Satsen for Nordland og Namdalen i 2015 er kr.1645 pr.innbygger. Tallet på innbyggere pr.1.januar 2014 skal legges til grunn for utregningen av tilskudd i 2015. Alle kommunene som omfattes av denne utredningen, med unntak av Osen, får Namdalstilskudd³⁷

Kommune	Namdals-tilskudd	Småkommune-tilskudd
Samlet	44 027	49 275
Lierne	2 278	5 475
Røyrvik	819	5 475
Grong	4 029	5 475
Namsskogan	1 517	5 475
Høylandet	2 068	5 475
Overhalla	6 139	0
Namsos	21 522	0
Fosnes	1 056	5 475
Namdalseid	2 757	5 475
Flatanger	1 842	5 475
Osen	0	5 475

6.5.3 Skatteinntekter

Skatteinntekter (inntektsskatt og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatt fra kraftselskap)utgjør, slik inntektssystemet til kommunene er bygd opp, ca. 40 % av kommunenes inntekter. Skatteinntektene utjevnes mellom kommunene gjennom skatteutjevning (også kalt inntektsutjevning). Formålet er å jevne ut forskjellene mellom

³⁷ Kilde for tabeller i kap 6.5 og 6.7: *Beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1S (2014-2015), Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner 2015 (Grønt hefte)*

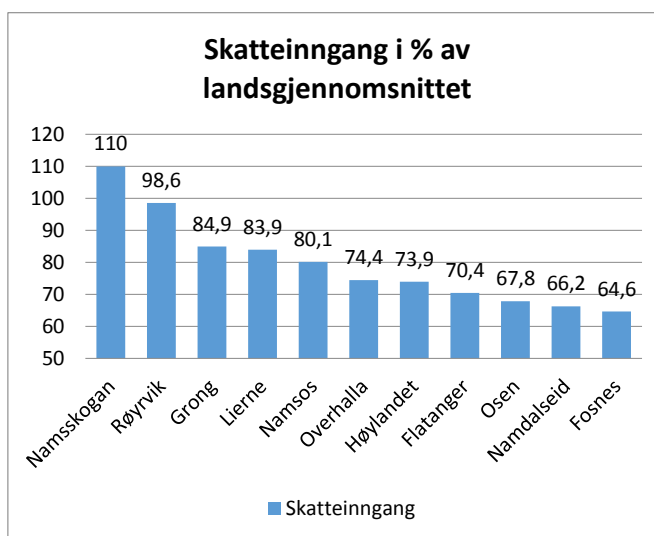
kommunenes skatteinntekter. Systemet er bygd opp slik at kommuner med skatteinntekter over 100 prosent av landsgjennomsnittet blir trukket 60 prosent av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet, men kommuner under landsgjennomsnittet blir kompensert 60 prosent av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet.

Kommuner som har skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet blir i tillegg kompensert for 35 prosent av egne skatteinntekter og landsgjennomsnittet. Denne kompensasjonen finansieres av at alle kommunene blir trukket et likt beløp pr. innbygger. Selv om skatteinntektene utjevnes vil det likevel være forskjeller mellom kommunene. De som har høyest skatteinntekter vil fortsatt ha høyest skatteinntekter og de som har lavest vil fortsatt ha lavest.

For kommunene omfattet av denne faktainnhenting varierer skatteinntektene fra 64,6 % av landsgjennomsnittet for Fosnes til 110 % av landsgjennomsnittet for Namsskogan. Etter skatteutjevninga vil Namsskogan ha skatteinntekter på ca.104 % av landsgjennomsnittet mens Fosnes vil ha skatteinntekter på noe over 94 % av landsgjennomsnittet.

6.6 Ulik håndtering av pensjonskostnader

Kommunene håndterer sine pensjonskostnader ulikt. Den årlige premien for pensjonene vil variere betydelig fra år til år, blant annet fordi lønnsveksten varierer. For å jevne ut svingningene i premiene har kommunene siden 2002 hatt anledning til å fordele premietoppene over flere år. Ordningen fungerer i praksis slik at kommunene utgiftsfører beregnede pensjonskostnader i stedet for årlig betalt premie. Den beregnede kostnaden som kommunen skal regnskapsføre, vil normalt være forskjellig fra den betalte premien. Enkelte år er den mindre enn premien, andre år høyere. Dette avhenger av premienivået. Premiene får altså ikke nødvendigvis full effekt det enkelte regnskapsår. For å sikre at det over tid blir samsvar mellom regnskapsførte pensjonskostnader og betalte premier, må kommunene også utgiftsføre differansen mellom årlig betalt premie og pensjonskostnad (premieavviket). Dette kalles amortiseringskostnaden og kommer i tillegg til den beregnede pensjonskostnaden. Kommunene kan velge om amortiseringen (premieavviket) skal utgiftsføres over 1 år eller over 10 år. Flertallet av kommunene har valgt å gjøre dette over 10 år, og benytter seg altså av muligheten til å jevne ut premietoppene. Disse kommunene har dermed utsatte kostnader (akkumulert premieavvik). Disse kostnadene skal regnskapsføres i årene som kommer. Fra

2015 skal premieavvik utgiftsføres over 7 år. Kommuner kan fortsatt velge å utgiftsføres premieavviket over 1 år.³⁸

Hvordan de enkelte kommunene som omfattes av denne faktainnhentingene fører sine pensjonskostnader er det ingen samlet oversikt over. Dette bør være et tema for en evt. videre utredning.

6.7 Inndelingstilskudd

En ny kommune vil i 15 år etter sammenslåing beholde inndelingstilskuddet, deretter vil dette trappes ned over 5 år. Inndelingstilskuddet er dagens basistilskudd pluss eventuelle tap av regionalpolitiske tilskudd (småkommunetilskudd, Namdalstilskudd).

Basistilskuddet pr. kommune er kr.12 331 000 pr. kommune.

Inndelingstilskuddet for en sammenslått kommune vil være:

Kommune	Namdals-tilskudd	Småkommune-tilskudd	Basistilskudd
Samlet	44 027	49 275	135 641
Lierne	2 278	5 475	12 331
Røyrvik	819	5 475	12 331
Grong	4 029	5 475	12 331
Namsskogan	1 517	5 475	12 331
Høylandet	2 068	5 475	12 331
Overhalla	6 139	0	12 331
Namsos	21 522	0	12 331
Fosnes	1 056	5 475	12 331
Namdalseid	2 757	5 475	12 331
Flatanger	1 842	5 475	12 331
Osen	0	5 475	12 331

Dagens småkommunetilskudd + 10x basistilskudd, dvs. 49 275 000 + 123 310 000, til sammen kr.172 585 000,-.

Dersom Namdalstilskuddet kommer bort ved en endring av inntektssystemet etter 2016, vil også summen av dette inngå i inndelingstilskuddet.

6.8 Reformstøtte

Kommuner som slår seg sammen får reformstøtte³⁹.

Denne blir gradert etter antall innbyggere i den sammenslåtte kommunen.

Modell for reformstøtte som vist i tabell. En

sammenslåing av disse 11 kommunene vil gi en ny kommune med over 27 000 innbyggere. Det vil utløse reformstøtte på kr.20 millioner. Dette er en engangsstøtte.

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 mill.
15 000- 29 999 innbyggere	20 mill.
30 000- 49 999 innbyggere	25 mill.
Over 50 000 innbyggere	30 mill.

6.9 Engangsstøtte

Støtte til engangskostnader beregnes etter antall kommuner og antall innbyggere som omfattes av kommunesammenslåingen.

³⁸ Kilde: KMD (2014e)

³⁹ KMD (2014c)

Modell for dekning av engangskostnader:

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20- 49 999 innbyggere	50- 99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 mill.	25 mill.	30 mill.	35 mill.
3 kommuner	30 mill.	35 mill.	40 mill.	45 mill.
4 kommuner	40 mill.	45 mill.	50 mill.	55 mill.
5 eller flere kommuner	50 mill.	55 mill.	60 mill.	65 mill.

Denne modellen viser at en kommunesammenslåing av 11 kommuner og 27 000 innbyggere vil gi kr.55 millioner i engangsstøtte. Til sammenligning vil en sammenslåing av kommunene i Midtre Namdal, inkludert Flatanger og Osen gi samme engangsstøtte som en sammenslåing av alle 11 kommunene. Dersom kommunene i Indre Namdal slår seg sammen vil det gi en engangsstøtte på kr.50 millioner.

6.10 Framtidig kommuneøkonomi

Framtidig kommuneøkonomi i en sammenslått kommune vil være vanskelig å forutsi, selv med utgangspunkt i dagens kostnadsnøkler. KS-verktøyet for kommunereformen som er tilgjengelig har ingen modell for flere enn 7 kommuner og det har heller ingen utregning knyttet til endring av sonekriteriet og nabokriteriet⁴⁰. Dersom sonekriteriet og nabokriteriet holdes utenfor kan vi regne ut effektene av kommunesammenslåing hvor vi ender opp med 2 kommuner og sammenholde resultatene fra dette for å få en pekepinn på hvordan det vil kunne slå ut for en kommune.

Iflg. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag v/Helge Holthe vil det også kunne være muligheter for overgangsordninger. Inndelingstilskuddet er i seg selv en overgangsordning, men det har vært tradisjon for at tap som følge av endringer har blitt ekstrakompensert. I tillegg vil også den ordinære overgangsordningen INGAR kunne fange opp omfordelingseffekter som slår negativt ut.⁴¹

For Midtre Namdal (Namsos, Overhalla, Namdalseid, Fosnes og Flatanger) pluss Osen viser det følgende utslag:

Andre utslag rammetilskudd ink.	
Inntektsutj	1000 kr
Gevinst/tap netto inntektsutjevning (2013)	0
Tap vekstkommunetilskudd	0
Endr utslag urbanitetskriteriet (kostnadsutjevningen)	2 924
Endr utslag opphopning (kostnadsutjevning)	-173
Endr utslag sone-kriterium (kostnadsutjevning)	?
Endr utslag nabo-kriterium (kostnadsutjevning)	?
Andre utslag	2 751

⁴⁰ KS. Beregningsmodell for ny kommuneinndeling.

⁴¹ Mail av 02.02.15

For Indre Namdal (Grong, Lierne, Røyrvik, Namsskogan og Høylandet) viser det følgende utslag:

Andre utslag rammetilskudd ink. inntektsutj	1000 kr
Gevinst/tap netto inntektsutjevning (2013)	-1 963
Tap vekstkommunetilskudd	0
Endr utslag urbanitetskriteriet (kostnadsutjevningen)	897
Endr utslag opphopning (kostnadsutjevning)	-36
Endr utslag sone-kriterium (kostnadsutjevning)	?
Endr utslag nabo-kriterium (kostnadsutjevning)	?
Andre utslag	-1 102

Som tabellen viser kommer den ene tabellen ut med +kr.2,7 mill mens den andre viser –kr.1.1 mill. Ut fra dette er det grunn til å anta at en sammenslåing av alle 11 kommunene vil komme ut med positivt fortegn.

Sonekriteriet er et mål på gjennomsnittlig reiseavstand til sonesenter. Kommunen deles opp i mindre soner med minst 2000 innbyggere. Kriteriet baserer seg på innbyggernes gjennomsnittlige reiseavstand til et senter innenfor sonen. Ved inndeling i soner er det tatt utgangspunkt i at sonene bør danne geografiske enheter som tilsvarer en naturlig organisering av grunnskoletilbudet i kommunen. En sone bør representere et kommunalt tjenesteytingsområde av en slik størrelse at det kan tas ut stordriftsfordeler, samtidig som det tas hensyn til beskrankninger for reiseavstand til skole og skolestørrelse. Det er derfor satt et krav om at det skal bo minst 2000 innbyggere i en sone, noe som sikrer en enparallel eller middels stor grunnskole. Sonesentraene er definerte som den av grunnkretsene i den enkelte sone som har høyest folketall.

Nabokriteriet: er et mål på gjennomsnittlig reiseavstand til nærmeste nabogrunnkrets i samme sone.

Disse kriteriene beregnes ikke automatisk i kostnadsnøkkelen og det er dermed ikke mulig å fastslå nøyaktig hva resultatet for en sammenslått kommune vil bli. Det er mulig å bestille beregninger av dette fra SSB. Likevel vet vi at det er disse to kriteriene som skal ivareta spredtbygdhet i inntektssystemet. En sammenslått kommune vil fortsatt være spredtbygd. Vektingen av disse to kriteriene utgjør heller ikke mer enn 2,64 prosent av kostnadsnøkkelen, slik at utslagene uansett ikke vil bli veldig store. Indeksen for sonekriteriet varierer i dagens kommuner fra 1,3011 (Namsos) til 6,8357 (Lierne). Indeksen for nabokriteriet varierer fra 1,0126 (Namsos) til 6,1713 (Namsskogan).

Det er vanskelig å forutsi framtidig kommuneøkonomi i en sammenslått kommune. Det vi vet er at inndelingstilskuddet vil vare i 15 år og deretter trappes ned over 5 år.

I tillegg er det verdt å legge merke til hva Stortinget vedtok knyttet til kommunereformen og kommuneøkonomi i forbindelse med behandlingen av Kommuneproposisjonen for 2015:

«Stortinget ber regjeringen gjennom de årlige budsjettforslagene foreslå en vekst i kommunenes inntekter som setter kommunene reelt i stand til å bygge ut og styrke kvaliteten

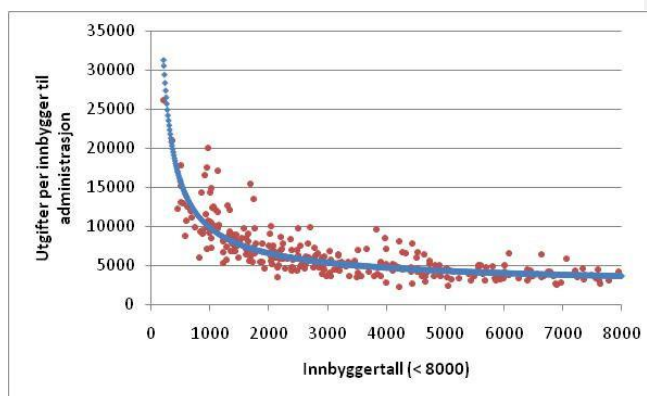
på skole og andre velferdstjenester, og i tillegg fullt ut dekke demografi- og pensjonskostnader.»⁴²

6.11 Innsparingspotensial

Innsparingspotensialet ved sammenslåing av kommuner ligger i utnyttelsen av stordriftsfordeler innen det enkelte tjenesteområdet.

6.11.1 Administrasjonsutgifter

Innsparingsmulighetene vil spesielt være innen administrasjon. Figuren viser sammenhengen mellom administrasjonsutgifter pr. innbygger og kommunestørrelse for hele landet. De minste kommunene har høyere utgifter pr. innbygger, noe som viser at det er et klart innsparingspotensial i å slå sammen små kommuner. Figuren viser utgifter pr. innbygger til administrasjon⁴³.

Uten å foreta en detaljert vurdering av innsparingsmuligheten innen administrasjon ved en kommunesammenslåing, velger vi å analysere KOSTRA-tall fra 2013. I definisjonen «administrasjonsutgifter» har vi tatt med netto driftsutgifter på følgende KOSTRA-funksjoner:

- 100 – Politisk styring
- 120 – Administrasjon
- 130 – Administrasjonslokaler
- 180 – Diverse fellesutgifter

Tabellen viser administrasjonskostnader for kommunene i 1000 kr, siste kolonne er fordelt pr. innbygger.⁴⁴ Fordelt pr. innbygger varierer administrasjonsutgiftene fra 4954,- i Namsos til 21919,- i Røyrvik. Gjennomsnittet for alle kommunene er kr.7223,-.

⁴² Stortingets vedtak nr.521 2013-2014

⁴³ Brandtzæg et.al (2010). *Mosvik og Inderøy. Utredning om kommunesammenslåing*,

⁴⁴ Kilde: SSB KOSTRA

Kolonne1	Innbygger	100 Politis	120 Adm	130 Admin	180 Divers	sum	Pr innbygg
Namsos	13026	4802	42288	2987	1428	64531000	4954
Namdalseid	1379	1593	10329	590	-594	13297000	9642
Overhalla	3771	1692	13796	1267	-1793	18733000	4968
Fosnes	630	1274	7525	199	227	9855000	15643
Flatanger	1122	1313	9635	313	67	12450000	11096
Osen	1008	1680	10308		53	13049000	12945
Lierne	1379	1293	12759	797	-947	15281000	11081
Røyrvik	491	1378	8668	795	-570	10762000	21919
Namsskogan	913	1751	8855	371	-480	11410000	12497
Grong	2480	1783	13582	1642	-1779	17708000	7140
Høylandet	1252	1253	8854	327	-471	11215000	8958

Dersom den nye kommunen får administrasjonsutgifter som er lik den billigste kommunen, Namsos, er innsparingsmuligheten ca. *kr.50 millioner kroner*. For sammenligningens del har vi hentet inn tall for administrasjonsutgifter i kommuner som kan være sammenlignbare⁴⁵:

Kommune	Innbyggere	Adm.utg.pr.innb
Hamar	29353	4244
Steinkjer	21392	4365
Rana	25752	4453

Disse kommunene har administrasjonsutgifter som er litt lavere pr. innbygger enn det Namsos kommune har i dag. Det kan derfor være naturlig å ta utgangspunkt i en framtidig administrasjonskostnad på linje med dagens kostnad i Namsos. Ut fra figuren på foregående side som viser sammenhengen mellom administrasjonsutgifter pr. innbygger og kommunistørrelse er det også god grunn til å anta at administrasjonsutgiftene i en sammenslått kommune vil kunne ligge i nærheten av dagens utgifter i Namsos.

6.11.2 Tjenestetilbudet

Det vil også kunne hentes ut innsparingsgevinster på å harmonisere tjenestetilbudet. For å illustrere mulighetene har vi hentet ut tall for netto driftsutgifter i kr pr innbygger på ulike tjenesteområder for 2013⁴⁶:

Kolonne1	Osen	Namsos	Namdalseid	Lierne	Røyrvik	Namsskogan	Grong	Høylandet	Overhalla	Fosnes	Flatanger
Barnehage (1-5 år)	142348	112970	83396	138885	122840	151553	117156	137203	118359	115107	110667
Grunnskole (6-15 år)	128241	100201	110554	128619	148672	177393	160887	108979	105823	184697	133489
Kommunehelsetjeneste	3470	2196	3354	4857	6382	5222	4958	5778	2370	4698	3519
Pleie- og omsorgstjeneste	21082	15317	26399	27830	33400	30163	19697	21849	14918	21741	27810
Sosialtjenesten (20-66 år)	1337	3131	1214	1348	2301	2439	2261	941	3060	1536	1648
Barnevern (0-17 år)	3080	7432	6064	765	5781	26196	19908	5105	6263	14783	3884

Tallene viser at det er store variasjoner mellom kommunene.

- Barnehage varierer fra kr.83396 (Namdalseid) til kr.151553 (Namsskogan)
- Grunnskole varierer fra kr.100201 (Namsos) til kr.177393 (Namsskogan)
- Kommunehelsetjeneste varierer fra kr.2196 (Namsos) til kr.6382,- (Røyrvik)
- Pleie- og omsorgstjeneste varierer fra kr.14918 (Overhalla) til kr.33400,- (Røyrvik)
- Sosialtjenesten varierer fra kr.941 (Høylandet) til kr.3131 (Namsos)
- Barnevern varierer fra kr.765 (Lierne) til kr.26196 (Namsskogan)

⁴⁵ Kilde: *KOSTRA 2013*

⁴⁶ Kilde: *KOSTRA*

7 Veien videre

7.1 Spørsmål for veien videre

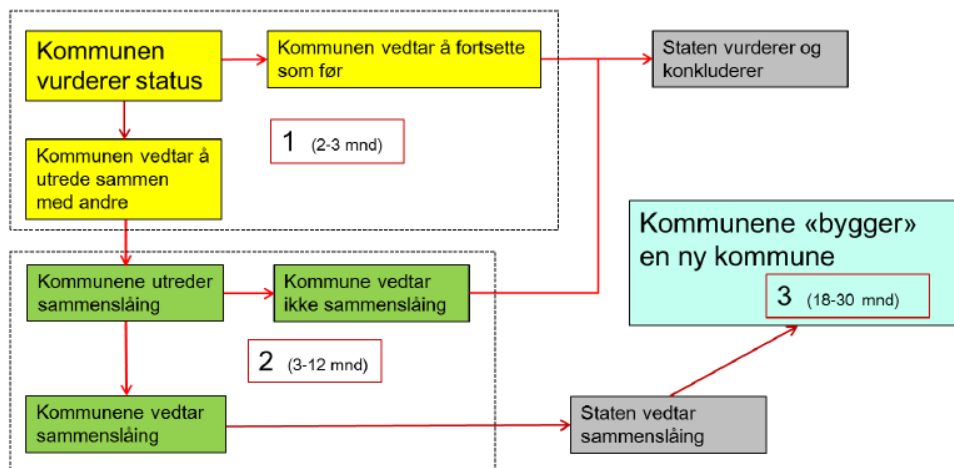
IN/MN er ingen hverdagsregion slik regjering og ekspertutvalg har beskrevet det. Dersom disse kommunene skal gå videre med at arbeid med utredning av kommunesammenslåing må det være andre begrunnelser for dette. Hva kan en slik begrunnelse være?

- Regionen samlet har en stor demografisk utfordring både med befolkningsvekst og med aldersbæreevne. Vil en stor kommune kunne arbeide mer systematisk og målrettet med tiltak som øker antallet innbyggere?
- Vesentlig for punktet over er i hvilken grad en stor kommune vil kunne arbeide mer systematisk og målrettet med å etablere flere arbeidsplasser i regionen;
 - Gjennom å forsterke eksisterende næringsliv og offentlig virksomhet i regionen.
 - Gjennom å bli mer attraktiv for nyetableringer
 - Fra privat næringsliv
 - Statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser
 - Øke utviklingskraften i regionen for å utnytte naturgitte fortrinn, øke inntektene til regionen og bedre infrastrukturen på områder som:
 - Mineraler
 - Havbruk
 - Vann- og vindkraft
 - Reiseliv
 - Nye produkter fra skogen
- Vil en stor kommune kunne bidra til stedsutvikling i hele kommunen?
- Vil en stor kommune kunne effektivisere tjenesteproduksjonen gjennom stordriftsfordeler for derigjennom å sikre gode tjenester til alle?
- Vil en stor kommune kunne utvikle kompetente, attraktive og robuste fagmiljøer?
- Vil en stor kommune ha større mulighet til å rekruttere ansatte med riktig kompetanse?
- Vil en stor kommune kunne ta imot nye oppgaver som tildeles kommunene som følge av kommunereformen.
- Vil en stor kommune styrke Namsos som regionby?
- Hvordan kan en stor kommune håndtere forvaltningsområdet for samisk språk?
- Kommuneøkonomi
 - Hvordan vil fremtidig inntektssystem kompensere for bortfall av ti basistilskudd?
 - Vil en sammenslåing av 11 kommuner kunne gi reformstøtte utover gitte rammer?
- Et nøkkelpunkt er hvordan en stor kommune skal kunne bli en god demokratisk arena.
 - Kan en stor kommune bidra til en mer helhetlig og direkte styring av utviklingen i regionen?
 - Er en del av løsningen kommunedelsutvalg? Hvordan skal dette velges og hvilken myndighet skal dette organet ha?
 - Hvordan kan ny teknologi utnyttes i demokratiske prosesser?
 - Vil en stor kommune kunne ta tilbake oppgaver fra vertskommune- og samkommuneløsninger og IKS'er og dermed bringe dem under normal demokratisk kontroll?

7.2 Forslag til videre prosess

Kommunereformarbeidet kan gjennomføres i to faser med en tredje faser dersom vedtak blir fattet om kommunesammenslåing.

Kommunenes utredningsarbeid

Kilde: FM i Østfold

Hovedarbeidet i fase 1 bør skje i hver enkelt kommune og er for mange kommuner i vår region godt i gang. Denne faktarapporten er et bidrag til beslutningsgrunnlaget i hver kommune om et utredningsarbeid om kommunesammenslåing skal settes i gang. En fase to betinger likelydende vedtak i deltakerkommunene. Et mandat for et hovedprosjekt bør inneholde:

- Mål for arbeidet
 - Videreutvikle en ståstedsanalyse. Hvilke relevante fakta mangler utover det som kommer fram i forprosjektet?
 - Innhenting av ytterligere relevante tall og fakta og foreta økonomiske og sammenlignende analyser
 - Kommunen som tjenesteyter (aktuelle parameter: organisering, kapasitet, kvalitet, kompetanse, produktivitet og økonomisk soliditet)
 - Myndighetsutøvelse (aktuelle parameter: kapasitet, kvalitet, kompetanse, distanse)
 - Samfunnsutvikler (aktuelle parameter: funksjonelle samfunnsutviklingsområder, kapasitet, kvalitet/kompetanse, by- og bygdeutvikling,)
 - Demokratisk arena (aktuelle parameter: Politisk deltakelse, identitet)
 - Beskrive utfordringsbildet for regionen

- Beskrive et framtidig mulighetsbilde
 - Forslag til videre prosess i kommunene
- Organisering av arbeidet
- Framdriftsplan
- Økonomiske rammer for utredningsarbeidet
- Kritiske suksessfaktorer

Kilder:

- Amdam, J., Halvorsen, L.J. og Bakke, G. (2014): *Alternativer for regionalt folkevalgt nivå*. Møreforskning rapport nr 58.
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/rega/rapporter_2014/alternativer_for_regionalt_folkevalgt_niva.pdf
- Brandtzæg mfl.(2010): *Mosvik og Inderøy. Utredning om kommunesammenslåing*, Bø i Telemark: Telemarksforskning. TF-rapport nr. 264
- Brenne, T. (2011): *Midtre Namdal samkommune. En casebeskrivelse*. Steinkjer: Høgskolen i Nord-Trøndelag. HiNT-arbeidsnotet nr. 237/2011.
- Finansdepartementet: *Beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1S (2014-2015), Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner 2015 (Grønt hefte)*
- Flasnes, O.A. (2015): *Statistikk, trender og utviklingstrekk*. MNS Utvikling.
- Fosen Regionråd (2014a): *Ny Fosen kommune. Vi ser på muligheten for å slå sammen de sju kommunene på Fosen til en kommune*.
- Fosen Regionråd (2014b): *Ny Fosen kommune. Vi ser på muligheten for å slå sammen de sju kommunene på Fosen til en kommune. Vedlegg til utredningen*.
- Fosenportalen: *Felleskommunale tjenester* (Link: [Fosenkommunene samarbeider](#))
- Fylkesmannen i Nord-Trøndelag: *Kommunetall*. Link: <http://www.fylkesmannen.no/Nord-Trondelag/Kommunal-styring/Kommunereformen/Presentasjoner-fra-prosjektledersamling/>
- Fylkesmannen i Østfold (2014): *Kommunereformen 2014 – 2016. Arbeidshefte til støtte for kommunenes arbeid med første del av sitt utredningsoppdrag*.
- Grong kommune (2014): *Budsjett 2015*
- Gundersen, F. og Juvkam, D. (2013): *Inndelinger i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner*. Oslo: NIBR. NIBR-rapport 2013:1.
- Indre Namdal regionråd. (Link: [http://www.indre-namdal.no/www/inregion/resource.nsf/files/www9pybzz-samarbeidsomraader_i_indre_namdal/\\$FILE/samarbeidsomraader_i_indre_namdal.pdf](http://www.indre-namdal.no/www/inregion/resource.nsf/files/www9pybzz-samarbeidsomraader_i_indre_namdal/$FILE/samarbeidsomraader_i_indre_namdal.pdf))
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014a). *Delrapport fra ekspertutvalg. Kriterier for god kommunestruktur*. (Link: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/rapporter/kriterier_for_god_kommunestruktur_rettet.pdf)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014b). *Sluttrapport fra ekspertutvalg. Kriterier for god kommunestruktur*. (Link: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/rapporter/kriterier_for_god_kommunestruktur_sluttrapport.pdf)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014c): *Meldingsdel i kommuneproposisjonen 2015 (Prop. 95 S). Kommunereform*. http://www.regjeringen.no/pages/38649362/Meldingsdel_kommunereform_og_vedlegg.pdf
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014d): *Regionale utviklingstrekk 2014*.

Feltkode endret

Formatert: Norsk (bokmål)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014e): Kommuner og pensjonskostnader. <https://www.regjeringen.no/nb/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/kommuner-og-pensjonskostnader/id746942/>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. www.nykommune.no/

KS. *Beregningsmodell for ny kommuneinndeling*. Link: <http://www.ks.no/tema/Okonomi1/Kommuneokonomi1/Inntektssystemet/Okonomiske-utslag-ved-kommunesammenslaing/>

Feltkode endret

Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (udat.): *Kommunereform og kraftinntekter. Delutredning 1.*

Leknes et.al (2013): *Interkommunalt samarbeid. Konsekvenser, muligheter og utfordringer*. Rapport IRIS 2013/008. Nordlandsforskning, Uni Rokkansenteret, IRIS og Høgskolen i Oslo og Akershus på oppdrag fra KRD.

Lierne kommune (2014): *Budsjett 2015*

Midtre Namdal samkommune: (Link: <http://www.midtre-namdal.no/hovedside.339537.no.html>)

Namsskogan kommune (2014): *Budsjett 2015*

Osen kommune: (2014): *Budsjett 2015*

Overhalla kommune (2014): *Budsjett 2015*

Ryan A.W. et. al (2014): *Samfunnsanalyse Namdalsregionen. Samhandlingen mellom Namsos som regionby og omlandet med mål om økt vekstkraft*. Steinkjer: Høgskolen i Nord-Trøndelag. HiNT-utredning nr. 164/2014.

Røyrvik kommune (2014): *Budsjett 2015*

Spilling, O.R. (2006): *Entreprenørskap på Norsk*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no)

Statistisk sentralbyrå: *Kostra*. Link: <http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/>

Formatert: Norsk (bokmål)

Stortinget: *Innstilling 300 S (2013-2014)*. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2013-2014/inns-201314-300/4/>

Formatert: Norsk (bokmål)

Formatert: Norsk (bokmål)

Formatert: Norsk (bokmål)

Formatert: Norsk (bokmål)

Stortingsproposisjon 95 S (2014): *Meldingsdel i kommuneproposisjon 2015. Kommunereform*

Stortingsproposisjon 1S (2014-2015): *Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner 2015 (Grønt hefte). Beregningsteknisk dokumentasjon.*

Sør-Trøndelag fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune (2015): *Trøndelag i tall. Statistikk form grunnlag for regional planstrategi*. (Upubl.)

Vindsand, G. og Langset, M. (2012): *Revidert status for interkommunalt samarbeid i Nord-Trøndelag*. Oslo: NIVI. NIVI Rapport 2012:2.